

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta „ „ 13—
za četrt leta „ „ 6.50
za en mesec „ „ 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta „ „ 10—
za četrt leta „ „ 5—
za en mesec „ „ 1.70

Za pošlj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Hörmann.

Bosanska vlada si domišljuje, da kraljuje v Kamerunu. Kabinetna justica vladnih šefov, predstojnikov in komisarjev posega v rodbinske razmere, preganja krščane mohamedance, ščuva Srbe proti katoličanom ter brani posameznikom, misliti in pisati po svoje. Črni nadškofa in se mu prilizuje, nahujska poulično mafijo, da pobija pri uredništvih vladi nepriljubljenih listov okna in obenem to demontira, pleni brzozavke in pisma ter izkuša franciškanke izrabljati proti katoliški posvetniški duhovščini. Voditelj tega hinavskega in lažnjivega sistema, ki se naslanja na najnižje nagone v političkih bojih pa je šef Hörmann.

Odkar se je sarajevski »Hrvatski Dnevnik« je potegovati za aneksijo Bosne in Hercegovine, je bosanska vlada kar pobesnela. Le ona sme imeti kakšno prepričanje, dasi od Kallayevih časov do Burianovega režima še nikoli nobenega ni imela. Prvi ukaz: »Hrvatski Dnevnik« plača globo 200 K. Srbi so demonstrirali proti uredništvu »Hrvatskega Dnevnika«, ker mislijo, da list škoduje vsesrbstvu. Šef Hörmann je vedel za demonstracijo, ker ga je natančno obvestilo o tem uredništvo. Toda on je dal le nalog, ako bi bil kdo slučajno ubit, naj vjamejo ubijavca. »Hrvatski Dnevnik« je zahteval preiskavo, a je bil zaplenjen, tudi več ljudi je bilo težko ranjenih, toda preiskave sodišče ni odredilo. Hörmann je celo hitel k nadškofu, predno so mogli k njemu prizadeti Hrvati in mu tam dokazoval svojo nedolžnost. Takoj na to se je seveda nadškof prepričal o nasprotnem. Hörmann je romal k franciškanom, češ, zakaj držite z jezuiti in rimskim glasilom, vi, stari sobojevniki prave hrvaške misli! Seveda so ga franciškanji odslovili in se smejali njegovi hinavščini.

Torej kako uničiti »Hrvaški Dnevnik«? Hörmann pokliče v svoj kabinet urednika lista, duhovnika dr. Segviča in upravnika lista, duhovnika Barbiča. Hörmann jim tu pove, da sta izgnana iz Bosne, ker »ščuvata narod«. Kanoniku Šariču pa piše Hörmann, da bo »Hrvatski Dnevnik« pri prvi priliki ustavil!

Na ta način se skuša Hörmann rehabilitirati. Misli, da je gubernator v Kazanu ali Tiflisu. Ako izvede svojo namero, gre deputacija najodličnejših bos Hrvatrov z nadškofom na

čelu k vladarju poročat o krivicah tega vladnega uradnika z nagajko. Kdor govori tako čisto resnico, kot Hörmann, mora pasti. »Reichspost« je poročala nedavno o pouličnih demonstracijah proti »Hrvatskemu Dnevniku«. Hörmann pa je dejal nadškofu, da mu je pisal glavni urednik »Reichsposte« da je bil o demonstracijah napačno informiran ter da glavni urednik »Reichsposte« prosi njega odpuščanja zaradi poročila, ki je slonelo na napačnih informacijah. Seveda so takoj na to brzozavili uredniku »Reichsposte« dr. Funderju, če je to resnično. In dr. Funder brzozavi, da se je Hörmann docela zlagal! Kako naj ostane na mestu človek, ki je nekoč dejal »Hrvatskemu Dnevniku«, naj piše proti Srbom, sedaj pa Srbe brani.

Hörmann pomenja — vso bosensko vlado. Na samo on, ves ta korumpirani sistem mora pasti! Bosna je osvojena za dragoceno krvno ceno, in ne za to, da postane torišče umazane kortesije.

Otvoritev telovadnice „Slovenske krščanske socialne zveze“.

Včeraj dopoldne ob pol 11. uri so se zbrali telovadci in zbralo se je dokaj družega občinstva k otvoritvi nove telovadnice v hiši del. stavb. družbe »Union«. Telovadnica ni sicer prostorna dvorana, opremljena z vsem komfortom, temveč je lična dvorana, v kateri stoji za sedaj najpotrebnejše telovadno orodje: drog, bradlja, koza, konj, pripravna za skakanje, ročke, palice in kiji. To orodje tvrdke Jos. Vyndiš v Pragi je lepo in najmodernejšega sistema.

Telovadna dvorana je bila okusno dekorirana s cveticami in zastavami in polna občinstva.

Predsednik »Slov. kršč. soc. zveze« č. g. dr. K r e k otvori zborovanje in po pozdravu oblatvenega zastopnika izrazi v svojem lepem, pomembnem govoru veselje na današnjem dnevu. V navdušenih besedah govori o pomenu telovadbe, ki vstvarja harmonijo med telesnimi in duševnimi silami, je neprecenljive važnosti za zdravje in vzgajanje telovadcev do discipline. Telovadba vzgojuje do samostojnosti in samozvesti. Veselje svoje izraža govornik tudi nad tem, ker upa, da se bode potom ljubljanskih telovadcev zaneslo zanimanje tudi v širše narodne sloje. **Panoga telovadbe mora postati last celega naroda.** Prepričan sem, pravi govornik, da bo vaše delo postalo last celega naroda. Iz visokih umskih in etičnih načel, ki jih zastopa naša organiza-

cija, smo prišli do prepričanja, da je treba priklopiti naši organizaciji tudi telesno izobrazbo in prepričan sem, da bo tudi ta panoga našega dela vspevala, ako se je bomo poprijeli z vsemi močmi.

Govornik se dalje zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da se je napravila telovadnica. Na čelu tem močnem pa stoji dr. Vinko Gregorič, načelnik del. stavb. družbe »Union«, ki je po svojem plemenitem sodelovanju odprl vrata naši ljudski telovadnici. Hvala mu iskrena!

Vsem mladim junakom telovadcem, ki so prevzeli skrb vodstva in onim, ki so voljni vstopiti v telovadne vrste, pa kliče krepko na delo. Na zdar!

In zaorili so po telovadnici navdušeni »Na zdar« klici.

Nato dá predsednik besedo g. Ivanu Podlesniku, čegar govor, ki ga priobčamo vsled njegove programatične vsebine v celoti, je bil vsprejet z navdušenjem. G. govornik pravi:

Slavna gospoda!

Dragi bratje telovadci!

Želja, ki jo je gojila »Slovenska krščanska socialna zveza« že dolgo, želja, po katere izpolnitvi je hrepelala zlasti naša mladina — ta želja je danes izpolnjena.

Zbrali ste se danes tukaj, slavna gospoda, da izročite telovadcem njih novi dom in telovadci smo prišli semkaj, da sprejmemo te nove prostore v svojo last. Hvala Vam vsem, ki ste na ta ali oni način pripomogli k temu dnevu!

Gotovo je lep v človeškem življenju trenutek, ko vidi pred seboj izpolnjeno željo, po kateri se upa približati svojim ciljem. Tak lep trenutek uživamo mi telovadci danes. Ko pa vidimo pred seboj izpolnjen prvi predpogoj, ki nam odpira pot do naših ciljev, je naravno, da se vprašate, vi, slavna gospoda, nekoliko natančneje o teh naših ciljih in da Vam odgovorimo mi, kako nastopimo to pot in s kakšnimi pripomočki se hočemo približati našim ciljem.

Naj mi bo dovoljeno nekoliko odgovora. Naše teženje temelji na želji, da spopolnimo naše vrste s krepko, zavedno, inteligentno in telesno zdravo mladino. Hočemo, da je naš mladenič inteligenčen in zaveden naroden delavec, hočemo pa tudi, da je zdrav telesno, ker smo prepričani, da le zdrav, krepak in vesel človek more uspešno in vztrajno delati in slediti ciljem, ki mu jih kaže njegov intelekt in do katerih ga vodi srce. Pri tem delu nam je v prvi vrsti v mislih resno delo za narod. Živimo v časih, ki nam veleajo, da si nabiramo moči in duševnih zakladov, ne z namenom, da bi ti zakladi donášali nam samim obresti, temveč s plemenitim namenom, da ta individualna bogastva razdelimo med seboj tako da odpade večji del onim, ki so tega naj-

bolj potrebni. Že lepa organizacija »Slovenske krščanske socialne zveze« ima namen, da bogati svoje člane intelektualno in jih plemeniti čuvstveno. Ta svoj namen dosega z mnogimi svojimi napravami, kakor predavanji, poučnimi kurzi, veselicami, petjem itd. Z današnjim dnem pa se je priklopila kulturnemu delu »Slovenske krščanske socialne zveze« nova panoga namreč telesna izobrazba.

Že prej sem omenil, da smo prepričani, da more le zdrav človek uspešno in vztrajno spolnovati svoje dolžnosti, bodisi zasebne, bodisi javne in najbolj še svoje narodne dolžnosti. Kako velikega pomena pa je človekovemu zdravju telesna izobrazba, katere najlepša šola je sistematizirana telovadba, o tem, mislim, slavna gospoda, ste prepričani vsi, ki se prepričate lahko vsak dan, zlasti v sedanjem času, katerega imenujejo po pravici čas nemočnosti. Žal nam je tistih mladih duševnih moči, ki hiraajo in se brezplodno pogublajo, ker so navezane na ječe slabotnih, bolnih teles. In zato hočemo tudi šole vzgojevalnice do tega.

S telesno izobrazbo pa hočemo spopolniti tudi naše duševno delo, ker vemo, da daje telovadba tudi dovolj vztrajnosti, poguma in odločnosti za intelektualno delo.

To hočemo, to bodi podlaga našemu delu, ki naj temelji v trdni, vztrajni ljubezni do domovine.

Ljubezen do domovine, ljubezen do naroda in poleg ljubezni tudi resno, možato in premišljeno delo za oboje, to je zvezda vodnica celotni naši organizaciji.

Čuvstvu ljubezni do domovine in do naroda pa ne škoduje nič bolj kot samo lepe besede, v katerih se to čuvstvo razblini in preide v nezdravo sentimentalnost, katere posledica je obup in nezaupanje v lastno moč. Vsled tega pa hočemo, da ostane to čuvstvo vedno mlado in sveže in vedno plameneče in da ga podžiga delo. Močna vez naj bo ljubezen do domovine. Močna vez, sklenjena v naših srih, napolnjenih s hrepencejem po delu.

To je naš cilj, slavna gospoda! Kako bomo sledili temu cilju, o tem bodele sodniki vi.

In sedaj nekaj besedi vam, bratje telovadci!

Prepričan, da ste vstopili v naše vrste z resnim namenom vztrajno slediti gori navedenemu cilju, vam podam samo nekaj navodil na pot, ki vodi približanju teh ciljev.

Vsakemu delu podlaga je treznost. Človek, ki se z netrežno glavo, z od neplemenitih strasti razburjenim srcem poloti velikega dela, resnega dela, tak človek naj si bo svest, da svojega dela ne bo dovršil, temveč da bode pri tem delu samo v zavoro. Za vsako resno delo je treba jasnosti v mišljenju in v načrtih. Posebno pa je še to potrebno za vsako socialno delo, in naše delo je socialno delo. Naj odpade od vas in odpade od

LISTEK.

Inženirjev palec.

Angleški spisal Conan Doyle.
(Dalje.)

»Sedaj vem skoro vse, rekel sem. Samo nekaj mi je nejasno, ako hočete namreč silovito pridobivati s hidravlično stiskalnico; saj jo je vendar treba izkopati, kakor droben pesek iz jame.«

»Ah, rekel je nato, to delamo na poseben način. Iz ilovice stiskamo opeko, da jo ložje in brez sumničjenja odpošljemo. Toda to ne spada sem. Vidite, gospod Hatherley, jaz sem vam vse zaupal in zanesem se na vas.« Po teh besedah vstane.

»Pričakujem vas toraj v Eyfordu ob 11. uri 15 minut.«

»Pridem točno«, odgovorim mu.

»In da ne zinet besede o tem.«

»Še enkrat me je sumljivo in nezaupljivo pogledal in odšel je.«

»Ko sem o tem pozneje vse še enkrat mirno premišljal, čudil sem se vendar nekoliko, kakor si pač lahko mislite, temu, tako nepričakovano poverjenemu naročilu. Deloma me je veselila visoka nagrada, kajti presegala je gotovo desetkrat plačilo, ki bi ga

sam zahteval; tudi druge bi to naročilo mikalo. Deloma pa se mi je zdel obraz in obnašanje mojega novega klijenta malo zaupljivo. Ravno tako čudno se mi je zdelo, kako malo je opravičil svojo prošnjo, da mi je priti o polnoči; in nazadnje še njegova bojazn, da ne bi molčal! Toda bal se nisem ničesar. Ko sem povečeval, šal sem v Paddington in se odpeljal, ne da bi o svoji nakani komu kaj znil.

»V Readingu sem prestopil v nov vlak in tudi na drugo postajo sem moral iti; vendar sem še dobil vlak proti Eyfordu in dospel sem malo po enajsti uri na majhno, slabo razsvetljeno postajo. Edini potnik sem bil, ki sem tukaj izstopil in razven zaspanega vartarja s svetilko ni bilo žive duše. Komaj sem zapustil postajo, že sem našel svojega jutranjega znanca, ki me je čakal na nasprotni strani postaje, kjer je bilo popolnoma temno. Ne da bi kaj rekel, porinil me je skozi odprta vrata nekega voza. Nato je zaprl oboja okna, spustil pregrinjalo in šel je, kolikor je mogel konj dirjati.«

»Jeden konj?« prekinil je Holmes.

»Da, samo jeden je bil.«

»Ste li mogli spoznati njegovo barvo?«

»Da, luč svetilke, ki je bila na vozu, obsevala ga je. Bil je rjavec.«

»Ali je bil utrjen ali čil?«

»Prav nič utrjen.«

»Hvala. Oprostite, da sem vas motil in pripoveduj, prosim, dalje svojo zanimivo povest.«

»Peljali smo se torej v diru in sicer najmanj eno uro. Polkovnik Stark mi je govoril o sedmih milijah, pa po mojem mnenju jih je bilo gotovo dvanajst.« Cel čas je sedel tiho zraven mene in ko sem ga slučajno pogledal postrani, videl sem, da me ostro opazuje. Pota so morala biti tam zelo slaba, ker se je voz vedno sem in tja gugal. Včasih sem mislil pogledati skozi okno, toda šipe so bile slepe in včasih je švignila luč mimo okna. Hotel sem včasih prekiniti molk med to dolgočasno vožnjo, toda polkovnik je odgovarjal na moja vprašanja zelo kratko in zopet sva molčala. Konečno se je nehal voz tresti, držali smo po kameniti poti in vstavili smo se. Polkovnik Lysander je skočil iz voza in me potegnil, ko sem hotel iti počasi za njim, bliskoma skozi odprta vrata. Voz je obstal tako tesno pri hiši, da si nisem mogel prav nič ogledati zunanosti poslopja. Komaj sva prestopila prag, že so se vrata za nama zaprla in slišal sem samo še ropotanje drdrajočih koles. V hiši je bilo temno kot v rogu, polkovnik je tipal za

* Ena angleška milja = 1.6 km.

vžigalicami in mrmral polglasno predse. Nakrat so se odprla na koncu hodnika vrata in dolg, svetel žarek luči, ki se je hitro razširil, naju je obsijal. Pri odsevu luči sem zapazil žensko podobo, ki je držala v povzdignjeni roki svetilko in se okrenila s sklonjeno glavo k nama. Razločno sem videl njene lepe poteze in ravno tako dragoceno blago njene obleke. Govorila je nekaj besed z mojim tovarišem v tujem jeziku in zdelo se mi je, da nekaj vprašuje. Njegovega ostrega in kratkega odgovora se je tako prestrašila, da se ji je svetilka v roki nagnila in bi kmalu padla na tla. Polkovnik je hitro pristopil k nji, šepetal ji nekaj na uho in jo porinil zopet v sobo. Nato je pristopil k meni. »Ali bi bili tako prijazni in bi počakali tukaj nekaj minut,« rekel je in odprl druge duri. Bila je majhna, preprosta čimnata. V sredi sobe je stala okrogla miza, na kateri je ležalo več nemških knjig. Polkovnik Stark je postavil svetilko na harmonijo, zraven vrat. »Še eno minuto me ne bodele čakali,« rekel je in izginil v temi.

Pregledoval sem knjige na mizi in spoznal, čeprav ne razumem nemškega jezika, da sta bili dve izmed njih znanstvene in ostale pesniške vsebine. Nato sem stopil k oknu, da bi pogledal vnn, toda težki železni zapahi so bili dobro zaklenjeni. Hiša je bila čudovito tiha. S hodnika sem slišal glasno

vse naše mladine vse ono, kar po svojih nelepah lastnostih zavira napredek in zadržuje delo. Naš telovadec in naš sodelavec naj bo trezen mož in nizkotne strasti te ali one vrste naj ne razburjajo njegovega srca.

Smatrajte dalje svoje delo za resno delo in ne samo za zabavo. S tem, da vstopite v naše vrste, se molče vklonite naši disciplini. Disciplina pa je potrebna in lepa stvar. Vaša vklonitev tej disciplini je prostovoljna in mora biti vsled tega še lepša in boljša od one, ki jo nalagajo zakoni. V tej prostovoljni vklonitvi disciplini je ravno tisto lepo, kar naj odlikuje naše vrste.

Priporočam vam tudi vztrajnost. Dosledna vztrajnost naj vas diči. Iz vztrajnosti pri našem delu se bode rodila moč, ki vas bo pustila vztrajati tudi pri drugem, ali poklicnem ali narodnem delu. Zavedajte se vedno, da ste potrebni v naših vrstah in boste vedno prepričani, da je vsako naše delo tudi potrebno narodu.

Ze prej sem omenil, da živimo v času, ki zahteva od nas mnogo duševnih moči, s katerimi moramo bogatiti naš narod. Zato pa ne pozabite nikdar, da če pustimo, da se izgubi ena sama moč, smo zgubili del narodovega kapitala.

Ne imejte pred očmi samo obzorja, ki se nam odpira v telovadnici, temveč glejte globlje, glejte iz teh ozkih mej naše telovadnice na domovino, ki potrebuje treznih, vztrajnih, zaveznih in ljubečih delavcev.

Če storite to, spolnujete svoje dolžnosti! Spolnovati dolžnosti pa je znak močnatosti.

In taki bodite vi vsi, ki ste se združili v trdno narodno falango, v bratsko našo falango!

Predsednik g. dr. Krek pojasni nato razmerje telovadnega odseka, »Slov. kršč. soc. zveze« do zveze same in povdarja, da je odsek popolnoma samostojen in avtonomen v svojem poslovanju, z zvezinim odborom pa ima to zvezo, da je en zvezin odbornik zastopnik zveze v telovadnem odseku.

Po predsednikovih sklepnih besedah se je oglasilo poleg že prejšnje dni oglašanih telovadcev še 37 vrlih mladeničev telovadcev.

Telovadilo se bo redno vsak torek in četrtek zvečer od 8. do 10. ure in v nedeljah popoldne od 5. do 7. ure.

Prva telovadna ura je v torek ob 8. uri zvečer.

Deželna avtonomija.

Dunaj, 17. nov.

Kako se izpreminjajo časi! Pred dvajsetimi leti je bil »sovražnik države«, kdor je zagovarjal deželno avtonomijo. Danes pa so se politični potomci starih centralistov sprijaznili do gotove meje z deželno in narodno avtonomijo. To je pa najboljši dokaz, da mnogi trobijo v rog političnih sikofantov in da se s časom bistrijo nejasni pojmi.

Povsem naravno je, ako Čehi in Poljaki zahtevajo najširšo deželno avtonomijo. Deželni zbori naj urejajo ljudske in srednje šole ter določajo poslovni jezik v državnih uradih. V vsaki deželi so druge razmere in potrebe, torej se ne morejo meriti po enem kopitu. Tako deželno avtonomijo pa je mogoče zagovarjati brez pomisleka le ondi, kjer biva v deželi en sam narod. Kranjski Slovenci ali dalmatinski Hrvati imajo zagovarjati najširšo deželno avtonomijo. Popolnoma drugače moramo deželno avtonomijo presoati s stališča obmejnih Slovencev. Z največjo silo se protivijo deželni avtonomiji gališki Rusini. Rusinska poslanca dr. K. os in Romančuk sta včeraj in danes z vso odločnostjo pobijala češki predlog, ki so ga podpirali tudi Poljaki.

Slovensko stališče.

Dvorni svetnik Šuklje je danes v imenu »Slovanske zveze« označil jugoslovansko stališče glede dež. avtonomije. Rekel je: Glaso-

vali bomo za § 12, kakor ga je sklenil odsek. V bistvu novo besedilo določa isto, le oblika je jasnejša. Sicer pa mali slovenski narod ne sme pozabiti, da so ga v boju za narodni obstanek podpirale tukaj ravno tiste stranke, ki zahtevajo širšo deželno avtonomijo. Nehvaležni nečemo biti. (Slovenski poslanci živahno pritrujejo.) Pa tudi v stvarnem oziru nismo načelni nasprotniki deželne avtonomije. Razvoj deželne avtonomije je utemeljen v zgodovini in bistvu naše avstrijske države. Avstrija je postala v trenutku, ko sta se dve mogočni državi prostovoljno združili pod habsburškim žezlom. In v drugi polovici 18. stoletja je Avstrija dobila velik del poljske države. Prijatelj sem Dunaja, a rečem, da imata Praga in Krakov v zgodovini slavnejše ime. Praga je bila veliko mesto evropskega slovesa, ko je bil Dunaj še srednje mesto. In Krakov nas spominja na davne in slavne čase poljskih kraljev. Zato je bil v Avstriji centralizem največja napaka, ker naravnost nasprotuje ustavnemu zistemu. V državnem zboru se kujejo zakoni, ki ne odgovarjajo razmeram posameznih dežel. V deželnih zborih bi se mnoga vprašanja reševala hitreje in tudi boljše. In če že sedaj počasi deluje državni zbor, kaj bodo potem, ko pride v zbornico 516 poslancev! Mi smo torej za večjo deželno avtonomijo. Tudi ljudske šole naj bi spadale v delokrog dež. zborov. Sedanja ljudska šola je draga, pa slaba, ker je urejena po načelih centralizma in ne po razmerah posameznih dežel. V istem trenutku pa, ali pa še prej, ko se razširi deželna avtonomija, morajo se zakonito zavarovati narodne manjšine. Narodna avtonomija nas ne reši. Zahtevati moramo državni zakon, ki v jezikovno mešanih deželah narodnim manjšinam zagotovi ekzistenčni minimum, pogoje narodnega obstanka. Četudi izginijo iz bodoče zbornice politično propale stranke, vendar bodo ostala še velika narodna nasprotstva. Teh pa drž. zbor ne more rešiti, pač pa posamezni deželni zbori, seveda vedno s pogojem, da preje dobe zakonito varstvo narodne manjšine. S tega stališča glasujemo za novi § 12, ki obsega jasnejšo interpretacijo deželne avtonomije. (Živahna pohvala.)

Tudi Nemci v planinskih deželah so večinoma zagovorniki dež. avtonomije. Znani dr. Steinwender je danes odločno grajal birokratski centralizem, ki ovira gospodarski razvoj posameznih kronovin.

Poljski poslanec dr. Globinski je navajal besede dr. Blagotinška (Kaiserfeld) iz l. 1867, ki dokazujejo, da očetje ustave niso bili taki centralisti, kakor njihovi nemški potomci v zbornici in ministrstvu.

Zbornica je z 201 glasom proti 35, torej z dvetretjinsko večino sprejela § 12, kakor ga je sklenil odsek, ni pa obveljal širši predlog dr. Mettala, dasi so ga podpirali vsi slovanski poslanci.

Bodoča seja je v ponedeljek.

Avtonomistiška debata v drž. zboru. Sternberg zabava zbornico.

Kakor smo že poročali, je državna zbornica sprejela člen tretji vol. reforme tako, kakor je predlagal odsek. Rusin Romančuk je pri avtonomistiški debati dejal, da avtonomije ne more skleniti umirajoča zbornica, ampak le nova zbornica in novi dež. zbori, izvoljeni na podlagi splošne in enake vol. pravice. Sicer je izumrl stari centralizem, toda v varstvo narodnosti in posebno narodnih manjšin je potrebna dobra centralna vlada. Rusini se bodo posebno gališki deželni avtonomiji upirali z vsemi močmi. Rusini so le za narodno avtonomijo in če hočejo izvesti gališko deželno avtonomijo, je treba razdeliti Gališko v poljski in rusinski del. Zbornica naj prepreči, da bi premoč poljske šlahte pokopala tri milijone Rusinov in milijone poljskih kmetov. Soc. demokrat Daszynski je izjavil, da se poljski soc. demokratje ne morejo zavzeti za avtonomijo

nadaljevala je. »Lahko greste mirno skozi hišna vrata in nihče vam ne bo branil.« Ko pa je videla, da le smehljaje majem z glavo, se ni mogla več premagovati, stopila je bližje, sklenila roki in jih povzdignila proti meni. »Za Boga, bežite, bežite, dokler ne bo prepozno.«

»Toda jaz sem zelo trdovratne narave in čim več težkoč mi preti, tembolj me stvar mika. Razven tega sem pa tudi vedno mislil na nagrado 50 ginejk, na težavno pot in na noč, ki je bila samo na videz neprijetna. Ali naj bo vse zamen? Ali ne more biti gospa neumna? Odločno sem toraj zmajal z glavo in ji povedal, da ostanem na vsak način. Hotela je še dalje v me siliti, toda zgoraj so se zaloputnila vrata in slišati je bilo razločno korače na stopnicah. Ona je en trenutku poslušala, dvignila je obupajoč še enkrat roki in zginila takoj in brez šuma, kakor je bila prišla.

Kmalu nato vstopi polkovnik Lysander Stark in še majhen, debel gospod, ki je imel na dvoje razčesano brado, ki se mi predstavi za gospoda Fergusona.

»To je moj tajnik in delovodja,« rekel je polkovnik. »A propos, menim, da so bila ta vrata poprej trdno zaprta. Bojim se, da ste imeli prepih?«

»Nasprotno,« rekel sem, »sam sem vrata odprl, ker je bil zrak v sobi zaduhel.«

Nemirno me je pogledal po strani. »Bolje je, da gremo na delo; gospod Ferguson in jaz vam hočeva pokazati stroj.«

(Dalje prihodnjič.)

gališke dež. zbora, v katerega izmed 1 milijon 600.000 za volitev sposobnih mož 1 milijon nima vol. pravice in kjer volitve niso enake, ampak celo indirektne in ustmene ter 2000 veleposestnikov vlada na podlagi privilegijev celo deželno. Dvorni svetnik Šuklje je podal daljšo izjavo, ki je objavljena v našem državnozbornem poročilu. Nato jame govoriti grof Sternberg o vseh mogočih stvareh. Pruska država je »za mačko«, ker glede na Bolgarijo drži z Rusi, na Srbijo pa z Avstrijo. Kako grd je centralizem, dokazuje dejstvo, da je neki avstrijski general, ko je bil ministrski predsednik, prodal dva tisoč tovornih vagonov Italiji takrat, ko smo mislili na to, kako zopet osvojiti Lombardijo. Govornik pravi: Pošljite nam za čas Viljema, bomo vsaj videli, kako zna vladati on. Vol. reforma pomenja le strah Schönbrunnja pred bombami. Toda gospod iz Schönbrunnja je lahko brez skrbi, kajti njemu noben anarhist ne stori nič žalega. Vol. reforma je otrok prostitutke, ker ima toliko očetov, od katerih se ne ve, kateri je pravi, ali Derschatta ali Kramaf. Centralistično je tudi naše pravosodje, posebno pod varstvom Kleinovim. Naša justica je postala bakaratna igra na karte in eden od obeh ministrov, ali zunanji ali justični, spada v ječo. Za deželno avtonomijo pa se bom potegoval, dasi nas je vlada izdala, dokler imam kapljico krvi v žilah.

Dr. Tavčarjevi nujni predlogi.

Tovariša Sternberg in Tavčar sta v državni zbornici vložila cel kup nujnih predlogov. Dr. Tavčarjevi so sledeči: 1. Reforma gosposke zbornice (Ze preje je Choc predlagal naj se gosposka zbornica popolnoma odpravi, dr. Tavčarjev predlog je torej milejši in nekoliko prepozen). 2. Inkorporacija dveh hrvaških okrajev v vojvodino Kranjsko. 3. preosnova goriške državne gimnazije (mesto Gaberščka).

Rdeča in rjava knjiga. Pismene znamke za Bosno.

Avstrijska delegacija bo zborovala 25. t. m. ob 10. uri jutraj v Budimpešti. Vlada predloži glede na maroško konferenco v Algeirasu in makedonske reforme rdečo, glede na carinski spor s Srbijo pa rjavo knjigo. Cesar pride v Budimpešto 21. t. m. — Pismene znamke za Bosno so tako nesrečne, da bodo prišle celo pred delegacijo. Ogrri namreč napadajo skupnega finančnega ministra Buriana, ker je uvedel poštne znamke za Bosno s samonemškimi napisom. Sicer je vlada te znamke odpravila. Ogrri zahtevajo seveda poleg nemškega tudi ogrski napis. Kaj porečejo k temu Hrvaši?

Težnje rusinskih poslancev.

Gališki cesarski namestnik grof Potocki se mudi na Dunaju, da vodi pogajanja med rusinskimi in poljskimi poslanci.

Poljsko pismo.

Pri vas na Slovenskem torej še niste jedini radi volivne reforme in časnikarska polemika še ni prenehala! — To čudno obnašanje dela slovenskega časnikarstva in slovenskih politikov je drugina Slovanom naravnost nerazumljivo in jim je dokaz, da so Slovenci v politiki še jako malo izšolani. Ako je volivna reforma Slovincem v mnogih točkah krivična, bi bilo treba gledati, da se v teku obravnav kolikor mogoče popravi s previdno in premišljeno akcijo slovenskih politikov in časopisje bi jih moralo podpirati.

Vse drugače je s tem vsem v Galičiji. Gautsch je z volivno reformo naskočil poljsko kolo, njegov močen vpliv je bil nemiskim državnikom neuščečen in z volivno reformo so ga mislili razbiti. Bil je čas, ko so nemški in tudi slovanski listi vže prerokovali, da se ob volivni reformi razbije kolo, konservativna večina pojde v opozicijo, demokratična manjšina se pa pridruži vladi. V kolu samem so bil hudi boji, toda da bi se dunajska poljska delegacija razbila, to je med Poljaki naravnost nemogoče. Res, da je volivna reforma razburila deželo, Rusini so razvili živo agitacijo, socialisti so kričali, bauernbündlerji izrabili priložnost, da so oznanjevali po deželi boj šlahi in kleru: toda poljski narod kot tak je ostal popolnoma miren in časnikarstvo poljsko se je obnašalo jako taktčno in previdno. Velik del inteligentnejšega prebivalstva si je želel reforme, vladajoči stranki konservativnih »Stančikov« je bila neuščečna, toda prvi so razumeli, da ne smejo poljskih poslancev napasti zahrbtno, dokler se oni bore proti vladi in drugim parlamentarnim strankam, ker bi jim s tem naredili stališče težavnejše in reformo še poslabšali. Z druge strani so pa tudi poljski poslanci razumeli, da ne morejo iti v opozicijo proti volivni reformi, ker bi s tem ničesar ne dosegli, ampak si preje škodili. S svojo razumno in previdno politiko so res dosegli Poljaki velike uspehe: število poslancev se jim je pomnožilo od 88 na 106, premagali so težave radi varnosti volivnih okrajev na tako spreten način, da so popolnoma dosegli svoj namen in so pri tem vendarle popolnoma neodvisni od Nemcev in lahko pri vsaki akciji za spremembo volivnega okraja tudi nadalje še podpirajo Slovincem, dosegli so tudi v zadevi deželne avtonomije vse, kar so želeli.

Kako čisto drugače je v tem oziru med Slovenci! Celo na najbolj konservativne Poljake, ki so načeloma proti razširjenju volivne pravice, napravi politika nekaterih Slovincem nenopisljivo čuden vtis. »Ako ste v politiki še tako malo izšolani,« pravijo, »potem bo slabo z vami.«

Kakšna bo poljska politika v novem državnem zboru? — Bistveno taka, kot je bila v starem, ker pri današnjih razmerah ne more biti drugačna.

Število Rusinov bo nekoliko večje in naredili bodo včasih kakšno avanturo. Pri njihovi nizki politični izobrazbi in nekristalizovanih razmerah se ne more prevedeti, kakšno politiko bodo uganjali v novem parlamentu, najbrž bodo pa koketirali z Nemci in socialisti. Dalje bo prišlo iz Galičije nekaj socialistov, narodnih Judov in disidentov, ki pa ne bodo imeli nobenega vpliva na poljsko politiko. Kolo bo pa ostalo tako močno, kot je zdaj ali se pa bo celo ojačilo. Seveda se bo tudi v kolu izvršila neka izprememba. Zda odločuje v njem stranka konservativnih krakovskih »Stančikov«, potem bo pa najbolj številen poljski konservativni centrum in narodno-demokratska stranka. Sicer bo pa tudi velik del sedaj odločujočih konservativnih plemenitašev še vedno našel pot v novi državni zbor. Ako se tudi razmerje poljskih strank v kolu izpremeni, zunanja politika kola bo ostala bistveno ista in glavna načela poljske politike se ne bodo izpremenila. Ta načela so zlasti: 1. Brezpogojna solidarnost vseh poljskih poslancev brez razlike socialnih, verskih in drugih razlogov na zunanji. Kakor se je doslej demokratska manjšina in konservativni kmečki centrum pokoraval aristokratski konservativni večini, tako se bodo odslej poslanci drugačnih razlogov v zunanji taktiki pokoravali narodnim demokratom in centrovcem. S tem bo prišla poljska politika v nekoliko hitrejši tempo. 2. Poljska delegacija na Dunaju ne more preiti v trajno in načelno opozicijo.

Pri kakšnem posameznem predlogu zamorejo glasovati proti vladi in tudi vreči kako ministrstvo, toda v trajno opozicijo ne pojdejo nikdar. Dokler so Poljaki na Nemškem in na Ruskem tako zatirani in brezpravnji, jim mora Galičija služiti v oporo in podlago. Tu se goji poljska misel, zbirajo poljske sile in pripravljajo za dan, v katerega veruje vsak Poljak. Pri tem je pa Galičija že sama na sebi ena izmed najrevnejših poljskih dežel in je bila od Avstrije popolnoma izžeta in Poljaki ne tvorijo v njej, ako odštejemo Jude, niti polovice vsega prebivalstva. Razumljivo je torej, da pojdejo Poljaki na Dunaju raje do skrajnosti na roke vladi, kot da bi se izpostavili nevarnosti, da izgube to, kar so si s takim trudom, s previdno politiko pridobili. 3. Poljaki bodo vedno in pred vsem gledali na potrebe države. Avstrija jim je tako potrebna, da bodo zanj vedno radi doprinesli vsako žrtve. Dokler so v Rusiji in na Nemškem tako zatirani, imajo Poljaki v Avstriji edino oporo. »Razdreti bi nam bilo lahko,« rekel mi je neki vpliven Poljak in dober politik, »toda kaj potem? Dokler ne moremo narediti pozitivnega načrta, kaj potem zidati, bi bilo neumno podreti staro stavbo.« Ako se bodo na Ruskem razmere uredile in bodo Poljaki tam dobili samoupravo, pričeli bodo tudi v Avstriji popolnoma drugačo politiko. Postali bodo največji Slovanofili, vzeli slovansko politiko v Avstriji aktivno v roke in delali za zvezo: Avstrija-Rusija. Potem bo težišče Poljakov kraljestvo Poljsko, Galičija pa samo predna straža. Ako zasedejo pa Prusi kraljestvo varšavsko, potem se bo dosežanja politika nadaljevala. Združeni poznanskišleški in kraljevski Poljaki bodo stavili germanizaciji pasiven odpor, na katerem se bo slednjič razbila pruska pest, v Galičiji bodo nadaljevali konservativno politiko in čakali, dokler se Rusi kulturno in politično ne dvignejo in Prusi ne opešajo na pasivnem poljskem odporu. Poljaki so jako veliki slovanofili, seveda samo politično samostojno misleči Poljaki, zlasti pa višje plemstvo. Sedaj ni čas, da bi se to geslo vrglo med množico, toda kakor hitro se vrže, se bo prijelo celega naroda.

POSPEŠEVANJE AVSTRIJSKE TRGOVSKE MORNARICE.

Peti oddelek avstrijskega industrijskega sveta je sprejel več važnih zakonskih predlogov glede na pospeševanje avstrijske trgovske mornarice. Ladje, ki so zgrajene doma, dobijo za eno četrtno več voznega prispevka kot ladje, zgrajene v inozemstvu. Ladjedelnice dobijo zgradbeni prispevek za zgradbo avst. trgovinskih ladij za prosto paroplovbo. Prispevek dobe ladjedelnice za 50% gradbenega materiala, ki je izgotovljen v domovini in za vsak nadaljni odstotek, ki presega 50% doma narejenega gradbenega blaga, se podpora zviža za en odstotek. Pri ustanovitvi pomorskih paroplovnih družb se dovoli družbam oprostitvev od davka in gotovih pristojbin. Dovolijo se tudi prometne premije za doma zgrajene ladje in sicer po 40 kron za vsako tona. Vlada zgradi tudi šolsko ladjo, na kateri se bodo nautični akademiki izvežbali za kapitansko službo. Uredi se parobrodni promet v vzhodno Afriko in Rdeče morje. Z Lloydom naj se sklene pogodba za dve leti za sedem ali osem letnih voženj v Vzhodno Afriko in naj se v to svrhu dovoli pavšal 80.000 kron. Podobno naj se uredi zveza z Brazilijo.

PODMORSKE LADJE ZA NAŠO MORNARICO.

Naša mornarica je naročila dve podmorski ladji sistema »Holland«. Za ti ladji je v proračunu namenjenih en milijon kron. Mornariška uprava je izpremenila svoj načrt glede na torpedno flotilo ter sklenila zmanjšati število manjših torpedov in namesto teh zgraditi dve večji visokomorski torpedovki.

KREDIT ZA POSPEŠEVANJE INDUSTRIJE.

Dvorna svetnika Philippovič in Hauffe sta se kot odposlanca industrijskega sveta trgovinskega ministrstva podala k trgovinskemu ministru, da povša kredit za pospeševanje industrije od 780.000 na en milijon kron. Trgovinski minister je ugodno odgovoril.

PRESNOVA KITAJSKEGA MINISTRSTVA.

Cesarska naredba reformira kitajsko ministrstvo. Novo je prometno ministrstvo

tiktakanje stare ure, drugače pa je bilo vse tiho, kakor v grobu. Spreletelo me je nekaj čudnega in neprijetnega. Kdo so ti Nemci in kaj delajo na tem samotnem, od vsega sveta zapuščenem kraju? In kje se nahaja pravzaprav ta kraj? Bil sem najmanj deset milj od Eyforda in to je bilo vse, kar sem vedel. Ali sem severno, južno, zahodno ali vzhodno, tega nisem vedel. Mogoče je ležal Reading ali kako drugo večje mesto v bližini in ni bila hiša tako na samoti. Toda popolna tihota me je prepričala, da sem na deželi. Hodil sem gorindol in žvižgal neko melodijo, da bi bil bolj vesel.

Iznenada so se odprla vrata sobe, ne da bi kak glas motil skrivnostno tišino. Med odprtimi vrati je stala gospa in pramen luči je obseval njen lep, pa prestrašeni obraz. Soba, odkoder je prišla, je bila temna. Zdela se mi je, da je vsled strahu, kakor v omedlevici, in ta pogled me je pretresel. Dvignila je prst in me opomnila, naj bom tiho. Šepetala mi je nekaj besed brez kake zveze v angleškem jeziku; pri tem pa se je skrbno ozirala nazaj v temo.

»Šla bi odtod,« rekla je prisiljeno mirno, »šla bi odtod in nikakor bi ne ostala tu. Vi tudi bolje storite, če odidete.«

»Toda milostljiva gospa,« odgovoril sem ji, »svoje naloge še nisem izvršil. Nikakor se ne morem odtegniti, predno ne pregledam stroja.«

»Ni vredno, da bi še dalje tukaj ostali,«

(Jučuanpu). Doslej so brzojavne in parobrodne zveze bile podrejene podkralju Juašinkaju, železnice trgovinskemu uradu, pošta pa p-morskim carinskim uradom. Sedaj spada vse pod prometnega ministra. Pošta je doslej pod pomorskimi uradi dobro poslovala, zato se velevlasti boje, da ne bi sedaj promet trpel pod neveščimi kitajskimi rokami.

ZOPET RUSKI GENERAL USTRELJEN.
Poltava, 19. novembra. Tu je bil na cesti ustreljen general Polkovnikov in neki slučajno po cesti idoč vojak.

VOJAŠKA PRISEGA NA FRANCOSKEM.
Vojni minister Picquard korenito reformira. Reformiral je že vojaško kazensko pravo sedaj pa namerava reformirati tudi vojaško prisego. V dotično besedilo bodo namreč vrinili odstavek, ki govori o »zvestobi nasproti republiki« in »državljanjskih dolžnosti častnikov.« Poznamo te »državljanjske dolžnosti«!

VSA »INTELIGENCA« ZAPRTA.
V Mlogi je policijski predstojnik dal aretirati vso mestno »inteligenco«, izvemši zdravnikov advokatov in učiteljev. (Mologa šteje 7000 prebivalcev.)

Dnevne novice.

Shod v Šmartnem. Pri včerajšnjem političnem shodu v Šmartnem pri Kranju so govorili: dež. posl. Demšar o boju slovenskih poslancev proti nemško-slovenski zvezi v deželnem zboru, dr. Krek o agrarno političnih zahtevah in o zadnjih političnih dogodkih na Dunaju in doma, Traven pa o izobrazbi in združništvu. Na njegov predlog so izrekli zborovavci soglasno svoje priznanje in spoštovanje dr. Susteršiču in Šuklju.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko v Ljubljani ima v sredo, dne 21. novembra 1906 ob pol 5. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata redno javno sejo.

+ **P. n. »Zvezina« društva** se nujno opozarjajo, da pošljejo »Zvezi« nemudoma svoja letna poročila na doposlanih jim dopisnicah, ker se s pripravami za »Koledarček« ne more več odlašati.

— **Iz Senčurja.** Prihodnjo nedeljo priredi naše izobraževalno društvo predavanje ob treh popoldne. Govoril bo prof. Evgen Jarc iz Kranja o slovenski zgodovini v novejši dobi.

— **Iz Cerklja.** Zadnjo nedeljo je predaval v izobraževalnem društvu pred velikim številom mož in fantov prof. Evgen Jarc iz Kranja o socialni zgodovini slovenskega kmeta v srednjem veku in kadal na težko pot bojev in truda, po kateri je prišel naš kmet čez več kakor 1000 let v leto 1848 zopet do svobode. Predavatelj je obljubil, da o priliki nadaljuje svoje predavanje do najnovejše dobe. S predavanjem smo združili tudi razgovor o vprašanih, ki jih je sprožil govornik.

— **Požar.** Dne 18. novembra ob 11. uri ponoči je začelo goreti gospodarsko poslopje A. Orla v Velikem Mengšu. Pogorelo je gospodarsko poslopje, kozolec in svinjak. Gospodar je bil zavarovan le za malo svoto. Ogenj je zapalil sedemletni sinček, ki je ostale zbudil. Ker zažigavca ni mogel seči do strehe, je šel po kozo, na kateri se drva žagajo, da je nanjo stopil in zažgal streho.

— **Konec varnostnih odredb proti kugi.** Danes izpuste iz tržaške bolnišnice Sv. Magdalene vse one osebe, ki so jih opazovali ker so bile v dotiki z dne 8. t. m. za kugo umrlim mornarjem Dabovičem. Sodi, da je vsaka nadaljna nevarnost izključena in zato dobivajo iz Trsta odplule ladje zopet »čisti« potent.

— **Umrli je v Škofji Loki** posestnik, kamnosek in svečar gospod Matevž Miklavčič, star 51 let. Rodbini naše sožalje!

— **Odlikovanje.** Bivši predsednik dež. sodišča v Trstu g. Mihael Urbančič je povzdignjen v plemski stan.

— **Poročil se je** v Gorici zasebni uradnik gospod Rafael Vuga z gđ. Justino Corsigovo.

— **Štiridesetletnica solkanske čitalnice** bodo slovesno praznovali meseca junija prihodnjega leta.

— **Ponesrečen rojak.** V Suttersaile (Pa.) je povozil vlak Jakoba Magajne, ki je bil doma s Studenega pri Postojni.

— **Prememb posesti.** Mesar, gosp. Fran Golob je kupil hišo mizarjeve vdove gospe Marije Ziegler za 16.000 K.

— **Zrtev alkohola.** V sredo so v Dobrujah nekega osemnajstletnega fanta v gostilni pripravili do tega, da je spil celi liter žganja. Ko so se razhajali, tožil je, da mu je mraz in da se ne upa sam domu priti. Spravili so ga na neki pod v seno in pustili zraven njega nekega drugega fanta za varuha. Ker je bil ponoči občutljiv mraz, šel je ta spat v hlev. Ko so pa v četrtek zjutraj šli gledat, kaj je z opijanim, so ga dobili zmrmznega na mrtvi. Včeraj popoldne so ga pokopali. Ne moremo si kaj, da ne bi o tej priliki izpregovorili par besedi o tej stvari. Med našim ljudstvom še vedno prevladuje mnenje, da žganje greje. A vendar je nepobitna resnica, da je med zmrmznjenimi največ — žganjarjev. Prav pa bi tudi bilo, da bi dajali koncesije za gostilniški obrt le res zanesljivim ljudem, take pa, ki mlade ljudi v nepopisni lahkomišelnosti silijo s pijačo, zlasti z žganjem, pa občutno kaznovati. Tako bi ne bilo toliko naglih smrtni in tudi ne toliko telesno in umsko degeneriranih ljudi.

— **Nesreča v Borovnici.** 63letni kočarjevi ženi Tereziji Tišler je pri jemanju zelja iz kadi padel težek kamen na nogo in jo tako težko poškodoval, da so jo morali prepeljati v deželno bolnišnico.

— **Nesreča na železniški postaji Dovje.** Dne 30. aprila t. l. je dospel na postajo Dovje tovorni vlak št. 1784 ob 3. uri in 46 minut iz Jesenice per postal na tiru št. 3. Postajenačelnik Ivan Soklič je pregledal premikalnike. Ko je videl, da je vse v redu, dal je tovornemu vlaku št. 1787, ki je prihajal iz Kranjske gore na Dovje, znamenje, da je pot prosta. Ob 3. uri 49 minut privozil je vlak nič hudega sluteč na postajo, in ko je prišel do premikalnika št. 1, zapazil je strojevodja Ivan Konec, da premikalnik ni postavljen na tir št. 1. Prizadeval se je z vsemi možnim sredstvi vlak ustaviti, a bilo je zaman, zavozil je na tir št. 3 ter s tako močjo trčil v, na temu tiru stoječi vlak, da je bilo strto več voz. Vlakovodja France Prazen pa tako poškodovan, da je takoj umrl. France Rabič, železniški čuvaj, je bil obtožen, da je s svojo malomarnostjo zakrivil to nesrečo s tem, da ni nadzoroval premikalnika št. 1. Sodna dvor mu je priznala za kazen 6 tednov strogega zapore.

— **Obravnava proti tržaškim vlomilcem** pred gorisko poroto je končana. Scheroviz je obsojen na 2 leti, Scarbonzin na 5, Henrik Sbišá na 5, Slataper na 4, Malombra na 6, Filippini na 6 let ječe. Petić, Zegler, Zallina, Pinter in Ernest Sbišá so oproščeni.

— **Odlikovanje.** Ravnatelj c. kr. punčevnega urada v Trstu Avgust Maver je dobil naslov cesarskega svetnika.

— **Postnim upraviteljem v Puljuje** imenovan viši poštni kontrolor v Trstu Suppan. Začasni upravitelj rečenega urada je bil leto sem višji poštni kontrolor Marjanovič in v obče se je mislilo, da postane ta definitivni upravitelj. Glas gre po deželi, da se je junaška vlada zopet enkrat junaški uklonila pred italjanskimi diktatorji v tužni pokrajini istrski.

Premeščen je postajenačelnik v Prvačini g. Iv. Mrak v Kranj Slovenec je moral narediti prostor nekemu nemškemu Lahu Wagnestu. Nov škandal, nova brca Slovincem.

Novo izobraževalno društvo so včeraj ustanovili v Batujah.

— **Velika menažerija** B. Kludskega se nahaja sedaj v Gorici.

— **Premeščen** je g. c. kr. gozdni mojster Fran Pirkner iz Radovljice k gozdnemu ravnateljstvu v Gorici.

— **»Slovenski Tehnik«.** Današnji številki je priložena peta številka »Slov. Tehnika.«

Koroške novice.

k Cerkev na Žihpoljah — pogorela. Iz Celovca, dne 18. nov. Grozna nesreča se je danes, v nedeljo 18. nov. pripetila na znani božji poti koroški, v Žihpoljah. Pogorela je tamošnja romarska cerkev Marije Device. Malo pred popoldnem je nastal požar v gospodarskem poslopiju gostilne, ki stoji tik cerkve. Ogenj se je kmalu razprostrl na streho cerkve, ki je bila krita s škodljami. Neznansko hitro se je ogenj razširil na vse strani strehe in na obadva stolpa. Le-ta sta se kmalu sesula in sicer eden na pokopališče, drugi na cerkveni obok. V cerkev samo požar ni posegel. Seve pa je tudi stavba sama vsled dima itd. zelo trpela. Najsvetejša je g. župnik Fr. Mihal prenesel v župnišče, ki, dasiravno stoji blizu omenjene gostilne, ni bilo oškodovano. Ogenj je nastal menda vsled nepaznosti nekega gosta. Požarne brambe so prihitele na pomoč iz bližnje okolice in tudi iz Celovca, kjer so požar naznanili s strelom na mestnem stolpu. Varstvena dela je vodil iz Celovca takoj na lice mesta došli g. komisar dr. Ferjančič. Škoda je kajpak zelo velika in tem bolj občutna, ker se bliža zima. V cerkvi je tudi več slik slovitoga koroškega slikarja Frommlerja, katere so pa obvarovali pogina. Trije manjši zvonovi so uničeni, večji je obvisel med zidovjem. Patron cerkve je cesar.

k V Celovcu streljajo! Iz Celovca 18. nov. Pravo pravcato lopovstvo se je tu zgodilo zadnjo noč. Ko se je ob 10. uri vračal »senior« katoliških rokodelskih pomočnikov iz društvene hiše, je petkrat ustrelil za njim neznan lopov. Po strelih se je v ozkih ulicah kmalu zbrala množica ljudi, a o strelcu ni bilo sledu. Pol ure pozneje pa je gotovo isti lopov streljal na vrtu bližnjega nekdanjega benediktinskega samostana v sobo nemškega kršč. soc. delavskega društva, kjer je še delal tajnik kršč. bolniške blagajne Gašperšič. Ustrelil je trikrat prav hipoma. Drugi strel je zadel Gašperšiča v lice in ga znatno poškodoval. O storilcu ni sledu. Slavnega celovskega policija se za ta čin lopovstva doslej ni dosti zmenila.

k Blamirana nemškutarica. Dne 25. avgusta so bili živci nemškutarice poštarice Marije Schuster v Št. Jakobu jako razburjeni, ker je bilo v Št. Jakobu ta dan mnogo slovenskih dijakov. Obnašala se je tako hujsko, da je bila proti njej vložena ovadba. Poštarica je nato tožila ondotnega gospoda kaplana Lučovnika in slovenskega dijaka Vekoslava Mraka, čes, da sta ona pisala dotični protokol. Nemškutarica je pri tem zasledovala cilj, škodovati slovenskemu dijaku. Dne 15. novembra se je v Celovcu opetovano vršila kazenska razprava o obtožbi poštarice Marije Schuster. Zagovornik tožencev gosp. dr. Breic je nastopil popoln dokaz resnice, naka je poštarica tožbo takoj umaknila. Tožiteljica je bila obsojena v povračilo stroškov. Tako se je ta nemška poštarica zopet enkrat

krepro blamirala. Proti tej poštarici je vložena že cela vrsta pritožb, a dosedaj se ji ni še nič zgodilo medtem zato, ker je ona izvrševalni organ šentjakobske nemškutarije. Sedaj bo menda vendar mera polna!

k Prestavljen č. g. kaplan Šimen Sulzer iz Volšperca kod mestni kaplan župnije Št. Ilj v Celovcu, dr. Janko Arnejc, provizor v Vobrah, kot župnijski ekspozit v Zrelec, provizor Janko Kogelnik iz Apač v Vobre. Župnijo Apače bode upravljal č. g. Vavla Čeh, župnik v Galiciji.

k Železniški stroj iz tira skočil. Na postaji Scheifling je v noči od 14. do 15. t. m. vsled napačno postavljenega zamenjalnika, skočil stroj iz tira. Pri tem je pa stroj s tako silo zadel v leseni odpor, da ga je predrt ter se je premogovni voz stroja dvignil čez odpor in se zaril v čuvajnico. K sreči se ni zgodila nobena nesreča, samo čuvajeva družina je bila vsa preplašena misleč, da se bode čuvajnica podrla. Ko bi se po dnevi kaj takega prigodilo, bi bila seveda kaka večja nesreča neizogibna.

k Učiteljske vesti. Imenovan je učitelj Valentin Paulič za strokovnega učitelja na dekliški meščanski šoli v Velikovcu, učitelj šolski vodja Tomaž Grabner za nadučitelja v Žihpolju, vpokojena nadučiteljica Albina Waldsam iz Celovca za pomožno učiteljico v Ničici. — Prestavljen je učitelj Jurij Auernig iz Lorenzenberga v Trdnjo vas, učiteljica Hermina Reiser iz Trdnje vasi v Kapljo na Dravi, učitelj Karol Uhan iz Kaplje v Št. Peter, učiteljica Rozalija Kilcer iz Ničice v Šmartno.

k Povišana sta profesorja Fran Niedermayer na državni gimnaziji v Beljaku v sedmi in dr. Edvard Novotny na državni gimnaziji v Celovcu v osmi činovni razred.

k Imenovan je polkovnik in poveljnik bramborskega pešpolka št. 4 v Celovcu, Ludovik Amon, za bramborskega postajnega poveljnika na Dunaju.

k Poročila se bode 22. t. m. v stolni cerkvi v Celovcu hčerka deželnega predsednika barona Heina, baronica Lili Hein z Maksom vit. pl. Tarnóczy-Sprinzenberg.

Štajerske novice.

š Nemška podivjanost. Iz ljutomerske okolice se nam piše: Lopovstvo, o kakršnem še ni slišal olikani svet, se je zgodilo minoli mesec tu pri nas. Slovenska lovška družba se je vračala iz lovišča gospoda Mursa. Sledil ji je pes tičar, francoske pasme »Griffon«, last jednega gospodov lovcev. Na razpotju cest v Ljutomer, Cven in Gornje Kaplje, sreča ta družba vozove ljutomerskih lovcev »kulturo-noscev«. Pomotoma jo ubere zgoraj omenjeni pes za vozom tuje družbe in eden lopov ustrelj v svoji podivjanosti iz narodnega sovraštva in osebne mržnje vozu sledečega psa. Da se ni zgodila kaka pomota, svedoči okolnost, da je poznalo psa vsako dete daleč na okolu. Presurovi ta slučaj kaže, da nemški podivjanosti ni nič več svetega, niti lovsko polje, katero je bilo dosedaj mednarodno. Predstojeci čin je toliko bolj značilen, ker so se nahajali v omenjeni nimrodski družbi skoro izključno c. kr. uradniki, kateri pa barabskega tovariša niti imenovati nočejo, dasiravno bi bila to njih sveta dolžnost, ako nočejo, da jih svet obsodi sokrivde te lopovščine. Kako misli lovec, Nemec, višji častnik, kateri je omenjenega psa podaril enemu teh lovcev prav imenovane družbe o tem nečudenem dogodku, dokazuje njegovo tozadevno pismo: »Ich halte einen Jäger für unfähig einen fremden Hund ohne Grund absichtlich zu erschiessen, und wenn ja, so streift das an Gemeinheit, die nicht genug scharf geahndet werden kann.« Ta junaški čin se bode nadaljeval pred sodiščem, ki bode krivca razkrinkal, da bode tudi širši svet zvedel o tem junaškem činu podivjanosti nemških kulturonoscev.

š Ker je hotel imeti bicikelj — umoril mater. Iz Gradca poročajo, da je v Raasu 16letni sin posestnice Kalcher umoril svojo mater, ker je z denarjem 120 kron, katere je mati hranila, hotel kupiti bicikelj.

š Kdo dela v Hrastniku na nemško šolo? To je nekdanji navdušeni socialista, Karel Linhart, iz »Narodovega« urednika je postal »Štajerec« urednik in sedaj je apostol za nemške šole. Te lepe zveze med »Narodovimi« redakterji in agitatorji za nemške šole so lahko veseli kranjski liberalci. Sicer pa je narodnost liberalca odnekad taka: na Kranjskem liberalni Slovinci, na Štajerskem liberalni Nemec. Zgledov imamo še več!

š To so ljudje . . . Kakor smo poročali so imeli minoli teden dušni pastirji in katehetje v celjskem »Narodnem domu« zaupen sestanek. Neka radovedna nemška dama, ki sluti pri vsakem slovenskem shodu bojne načrte proti Nemcem, se ni mogla vzdržati, da ne bi enega gospodov vprašala: »Kaj imajo vendar v »Narodnem domu«. Gospod se e hudomušno namuznil in dovtipno rekel: »Vse nemčurje bomo v Savinjo pometali!« To je prišlo do ušes duhovitega Vahtaričnega urednika, ki vzklika vsled tega v svojem glasilu: »To so duhovni!« Mi pa pravimo: »To so ljudje, ki se dajo potegniti!«

š Petdesetletnica meščanstva je obhajal dne 5. t. m. v Celju splošno znani rudarski svetnik Riedl.

š Nemška brezsrčnost se zrcali iz člančičev v »Štajercu«, »Marburgarci« in »Vahtarici«, ki pišejo, kako nevaležni so Slovenci, če kličejo »Proč od Gradca«, ko je vendar štajerska dežela skupno z državo dovolila 40% prispevkov neki zadrugi v Šmarju za osuševanje travnikov. Prvič bo podpora dežele tako malenkostna, da se niti ne izplača o tem go-

voriti, drugič bo dežela imela od melioriranih posestev dobiček vsled višjih doklad in tretjič stojimo na stališču, naj nam dežela dá toliko v obliki podpore, šol i. t. d., kolikor na Spodnjem Štajerskem plačujemo davkov. Naša plačila pa vandrajo redno le v one dele dežele, ki leže nad Dravo in v spodnjoštajerska nemška mesta. Zaradi par sto kron, ki jih kaka zadruga dobi vsled pritiska države iz deželne blagajne, ne bomo nehali klicati: Proč od Gradca!

š Iz Štajerskega se nam piše: »Narodni list« in vera. Zadnji »Narodni list« se sicer jako zatajuje, da ne pove naravnost, kaj misli. V enem stavku pa mu je spodknilo glede njegovih nazorov o veri. Tu je povedal enkrat golo resnico Piše namreč: »Kmečko zvezo v verskih rečeh že imamo, namreč lavantinsko škofijo.« S tem so povedali, za kaj smatrajo katoliško cerkev. Katoliško cerkev imajo za kmečko zvezo. Za kmeta je še cerkev dobra, ta naj gre v cerkev. Za gospode v salon-skih sukajah pa ni treba službe božje. Seveda nam bodo ti »narodni gospodje« odgovorili, da tudi oni spadajo k lavantinski škofiji, ker ne stanujejo v Avstraliji, še več, rekli bodo, da imajo tudi oni vero. Pa kaj mi pomaga, če mi kdo zatrjuje, da ima katoliško vero, če pa nima katoliških del, katoliškega življenja. Vsak lopov lahko reče, da je pošten. Naj pokaže z dejanji, da je pošten. Naj nam gospod Spindler dokaže, da ne zanemarija več nedeljske službe božje, da hodi redno k svetim zakramentom itd., naj prekliče svoje bogokletne pesmi, potem bomo verjeli, da je zopet dober katoličan. Ravno tako bomo morali paziti, kako gospod dr. Kukovec izpolnjuje verske dolžnosti, ki zdaj pravi, da je za katoliški zakon. Mi se bomo vedno veselili, ako je gospod dr. Kukovec iz verskega prepričanja za nerazdružljivost zakona, in ne morebiti le iz taktičnih ozirov, ker bi stranka in njegova prihodnja odvetniška pisarna izgubila zaupanje pri kmečkem ljudstvu, če se postavi na nasprotno stališče. Štajerski liberalni stranki še gotovo ne kaže nastopati proti katoliškemu zakonu. Tak šport si lahko dovoljuje le liberalna stranka na Kranjskem, ki itak nima več upanja, da bi še kdaj dobila zaupanje pri ljudstvu. Zato lahko igrajo kranjski liberalci vlogo zakonskega rušilca.

š Interpelacija dr. Vouška, dr. Korošca in dr. na ministra notranjih stvari zaradi **nenemških izvesnih tabel v Celju.** — Za mestnim zborom mariborskim je prišel mestni zbor celjski. — Ker ni vlada v svoji nemarnosti razveljavila sklepa mestnega zbora mariborskega, ki stoji vendar v očitnem nasprotju z javno postavlo, dobil je tudi mestni zbor celjski potreben pogum in je v svoji seji dne 5. oktobra t. l. sklenil, da morajo biti zaradi očitovanja nemškega značaja celjskega mesta, vsi napisi na izvesnih tablah, katere mole v mestno ozračje, v nemškem jeziku. Ne glede na smelo trditev, da pristojna mestni občini lastninska pravica na ozračje nad mestnim ozemljem, stoji ta sklep, v kolikor dopušča za naprej samo nemške napise, določilo čl. XIX. državne temeljne postavbe od 21. decembra 1867. l. v nasprotju. Mestna občina celjska želi pač, da bi se zopet slišal njen glas in vse to ni nič drugega, nego nečuvno izzivanje slovenskega prebivalstva, katero obsega z malimi izjemami celo okolico in eno tretjino mestnega prebivalstva. Slovensko prebivalstvo bi bilo morda pač še za to dobro, da bi pomagalo nositi vedno rastoče občinske doklade, sicer pa naj bi bilo izročeno na milost in nemilost mestnemu starešinstvu, ki se postavlja nad pravo in postavlo. Ko so starešinstva nekaterih občin na Spodnjem Štajerskem sklenila, da bodo z naprej zahtevala od vseh državnih uradov na Spodnjem Štajerskem dopise v slovenskem jeziku, so bila vsa okrajna glavarstva z namestništvom v Gradcu vred v obžalovanja vredni razburjenosti in so takoj soglasno sistirala dotične starešinske sklepe, čeprav so se občine poslužile samo postavno jim zajamčene pravice. Kakor zamore vsak posamičen državljani na Spodnjem Štajerskem svoje želje in zahteve pred vsakim državnim oblastvom izraziti v slovenskem jeziku, prav tako mora biti dovoljeno, da smejo občine zah-tevati, naj jim država oblastva, s katerimi imajo opraviti in še posebno okrajna sodišča in dotična okrajna glavarstva, pošiljajo za naprej samo slovenske uradne dopise. Dotične sklepe so na temelju določbe v § 90 občinskega reda razveljavili. Človek bi mislil, da bodo državna nadzorska oblastva takoj razveljavila gori omenjeni protipostavni sklep. Da bodo taka dejanja narodne nestrpnosti imela samo najhujše posledice, o tem bi vlada pač morala biti prepričana. Vsa starešinstva na Spodnjem Štajerskem bi na en mah sklenila, da ne bodo trpela več za naprej ne enega samega nemškega napisa v slovenskih občinah. Podpisani vprašajo gospoda ministra za notranje stvari: 1. Ali pozna dotični starešinski sklep? 2. Je-li pripravljen ga kot nezakonitega takoj razveljaviti v kolikor prepoveduje za naprej vse, razen nemške napise na izvesnih tablah? 3. Je-li pripravljen vzeti ta predmet v tako nujno uradovanje, kakor je pri tako važnem vprašanju potrebno in če prav se tu gre za korak proti nemškemu mestnemu starešinstvu?

š Nesrečna družina. Zadnjo nedeljo je našla posestnica Geister v Konjicah svojega komaj 18letnega sina Petra obešenega na pođu. To je v družini že peta velika nesreča. Oče obešenca je umrl v blaznici na Feldhofu, en brat se je pred dvemi leti obesil in dva druga brata sta še prej umrla nenaravne smrti.

š Od rudarskega urada. Rudarski komisar Oton Santo-Passo je prestavljen iz Gradca v Celje, rudarski komisar dr. Vojteh Hussak pa iz Celja v Gradec.

Š **Nezvesta žena.** Kleparski mojster Anton Cizl z Vranskega je živel že dolgo let v vednem prepiru s svojo ženo. Povod prepira je dalo možvo prepiranje, da mu je žena nezvesta. Hotel se je že opetovano od nje ločiti, a se je stvar vedno še poravnala. Dne 5. oktobra t. l. šel je Cizl v Celje, da s pomočjo odveta svoj družinske razmere pri sodišču uredi. V Celje prišedši, se je mož premislil in sklenil ženo na ta način k zvestobi prisiliti, da jo priklene na dom. Zato si je kupil revolver in potrebnih patron. Po poti proti Vranskemu nazaj se je učil streljati. Doma je napravil ženi lepo pridigo in jo zopet opominjal k zvestobi. Ker pa mu je le surovo in posmehljivo odgovarjala, ji je vstrelil dvakrat pod noge, češ, da bo na ta način vsled poškodbe prisiljena doma ostati.

Š **Zasačen tat.** Okrajno sodišče v Slov. Bistrici zasleduje nekega Karola Potiska zaradi hudodelstva tatvine. Prišel je v roke mariborski policiji, ki ga je izročila okrajnemu sodišču.

Š **Stoperce.** Dne 13. novembra, v torek, je preč. gospod rogaški dekan Fr. Salamon v Stopercih blagoslavljal popolnoma predeplano in popravljeno župnišče, katero je bilo poprej silno slabo. Zasluge za sedanje tako lepo urejeno poslopje ima seveda tamojšnji č. g. Andrej Keček, kateri je žrtvoval za popravilo obilo skrbi in težav ter tudi mnogo pripomogel gnojnito za prav mično bivališče.

Š **Poljčane.** Zadnji politični shod je tukaj začel učinkovati. Akoravno »Naš List« piše, da so tukaj stanovalci baje politično še nezreli, vendar so nastala razna mnenja. Prav smešno je odgovoril neki moder kmet svojemu sosedu: »Veš, to je že preneumno, da vsak izobraženec na Slovenskem hoče imeti svojo stranko. Nas kmete imajo za »štafažo.« In res, čemu te nove struje na Štajerskem?

Š **Iz dravinske doline.** Pred kratkim se je čitalo, da tam doli v Brežicah rogovili neki takozvani Voschitschko s svojo pamtivečno politiko. Gospodom v Brežicah javljam, da ta gospod, al' kal' je, pripada družini Božičko iz slavnih Makol. Njegova dobra mati je zelo pridna in poštena vdova in ne razume ni besedice nemško. Njegova brata in sestra so pošteni Slovenci in se močno čudijo gospodu bratu, da jih je tako zapustil. G. Voschitschko, le pamet, drugače vam bo še prenaglo žal! Za danes, nazdar!

Ljubljanske novice.

lj **Predavanje »Slovenske krščansko-socialne zveze«.** Jutri v torek ob pol 8. uri zvečer predava v prostorih »Slovenske krščansko-socialne zveze« profesor dr. Gruđen »o socialnem delovanju cerkve v naši škofiji«.

lj **Nezgodna na mitnici.** Občinski svetnik gospod Grošelj je naročil 392 litrov špirta. Ta je bil določen, da gre transito v Grošljevo skladišče. Na mitnici je pa neki vžitinski paznik vtaknil v ta transito svoj nos in videl, da je med vožnjo špirit ostal v Ljubljani na Poljanah, v sodu pa da se pelje — voda. Voz so ustavili in je včeraj celi dan stal na mitnici, ker so mnenja, da se špirit ni izpremenil v vodo iz kakih abstenenčnih razlogov, ampak iz popolnoma drugih namenov. Kakor čujemo, je gospod Grošelj založil 300 kron, da so na mitnici izpustili zaplenjeni voz. Pričakujemo poročila od gospoda Grošlja in od kluba narodno-naprednih občinskih svetnikov.

lj **Ljubljanska predilnica.** Strokovno društvo ljubljanske predilnice nam piše: Glede na dopis v »Slovenec« »Predilna tovarna v likvidaciji« prosimo da blagovolite sprejeti v popravke sledečo izjavo: 1. Ni res da so stroji tako slabi, da preti delavcem smrtna nevarnost, 2. ni res da je za močjo požar nezadostno preskrbljeno za hitro rešitev delavstva in 3. naravnost izmišljeno pa je to, da bi se rabila razsvetljava s petrolejkami. Res pa je, da so tla zanesljivo popravljena ter sposobna nositi dvojno težo, kakor jo nosijo. Res je, da stroji niso prenatlačeni, ker se jih je pred kratkim veliko odstranilo, deloma v ta namen da se olajša teža, deloma pa, ker so stari stroji nadomeščeni z novimi, ki proizvajajo veliko več blaga kot stari in se jih torej ne rabi več toliko število. Res je, da je ravno predilna tovarna, ker se tiče uspešne obrambe proti ognju ena prvih v Ljubljani, ki ima vsa mogoča sredstva za tak slučaj, tako da ima rezervoar do 4000 litrov vode vedno pod streho v glavnem poslopiju, iz katerega je napeljana voda po ceveh v vse nižje prostore, poleg tega se nahaja še v vsih delavskih prostorih pri vsakem stroju posoda napolnjena s vodo. Poleg tega pa so še aparati napolnjeni s sodovico in pripravljeni tako da se v slučaju potrebe lahko zadejejo na rame, kakor krošnja. V eno roko se prime že prej prikrojena cev, z drugo pa odpre menjalo in voda deluje z močjo štirih atmosfer. Res je, da je izhodov v toliki množini in tako razvrščenih, da na znamenje požara, ki se da z zvonom, v ta namen pritrjenem na vsakem oddelku, mora takoj bežati vse delavstvo iz omenjenega oddelka na prosto. Izkušnja je pokazala, da je bila cela tovarna na to znamenje izpraznjena v dveh minutah. Dasi je že o teh napravah poučila komisija, sestavljena iz mestnih očetov, ki je ukazala vpeljati tudi vodovod, kar se je tudi zgodilo, se vendar še znajde človek, ki se mu smilimo delavci, ako bi morda zgoreli, ne pomisli pa, da opozarja s takim dopisom na to, da bi se niemu na ljubo postilo in gladu ginevalo na stotine prizadetih trpinov, ako se izpolni njegova želja ter na prostoru kjer stoji sedaj predilnica, sezida krasna palača milijonarjev, izkoriščevalcev delavcev-trpinov. Koliko je delavcev in delavki; ki so že čez 20, 30 in 40 let v tovarni, ki niso več za drugo težko delo! Ali naj ti grede tudi v Ameriko, kamor grede trumoma drugi mladi slovenski trpini, ki ne dobe kruha na rodni zemlji, ako ga jim ne da Ne-

mec. Ali naj živijo od politike, kar je edino, kar nam še gospoda ponuja? Vsaki drugi narod se trudi da povzdigne industrijo, Slovenci pa preže na priliko, da porušijo to, kar je redilo njihove krvne brate na domačih tleh. Naravnost povemo, da ako bi nam Nemci ne dali kruha, bi morala zapustiti večina vsega delavstva belo Ljubljano, kajti ljubljancje skrbje samo zato da kaznjencem ne manjka dela, judom pa naročevanja za blago. — Tako se glasi glas iz delavskih krogov. Ko smo priobčili v tem dopisu omenjeno notico, pristavili smo dase nam ono piše iz občinstva in je tvorila torej ona notica le glas posameznega naročnika, ne pa mnenje našega uredništva. Rade volje smo dali danes prostora pojasnilu iz delavskih krogov.

lj **Nov zdravnik.** V Ljubljani se je nastanil zdravnik, specialist za otroke, dr. Derč, ki je praktikant na kliniki Escherich in Schrötta na Dunaju in na kirurški oddelku deželne bolnišnice v Ljubljani. Bolezni dojenčkov pa je praticiral na kliniki Escherich in Schrötterške in kot sekundarijev namestnik dunajske najdenišnice.

lj **Velik elitni vojaški koncert** bode v sredo 21. novembra v veliki dvorani hotela »Union« in sicer bode svirala celotna vojaška godba pod osebnim vodstvom gospoda kapelnika Christoph'a ter bode jako izbran program. Začetek ob osmi uri zvečer.

lj **Nesreča na južnem kolodvoru.** Skupaj trčila sta včeraj zjutraj na južnem kolodvoru dva tovorna vlaka. Tovorni vlak št. 110 je pripeljal iz Zaloga na tir, kjer je stal tovorni vlak št. 172 pripravljen za v Trst. Prihajajoči vlak je trčil s tako silo v stoječega, da so se trije vozovi razbili, stroj in enajst vozov se je pa več ali manj poškodovalo. Uničilo se je tudi nekaj blaga, ki je bilo v vozovih. Voz, v katerem je bil vlakovodja, je popolnoma razbit in bi bil gotovo ubit tudi vlakovodja, da ni opazil preteče nevarnosti in skočil raz voz. Škoda je velika. Preiskava se vrši.

lj **Grobnice pri sv. Krištofu.** Da se za že neprenajoljene grobnice pri sv. Krištofu določi primeren rok, vabi magistrat posestnike takih grobnic na razgovor na dan 5. decembra v veliko dvorano »Mestnega doma«.

lj **Družinski večer »Merkurjev«.** Odbor društva je sklenil, da društvo v letošnji zimski seziji ne priredi običajnega »Trgovskega plesa«, marče družinski večer z vinsko poskušnjo, petjem, godbo in plesom. Ta prireditve se vrši v »Sokolovi« dvorani v nedeljo, dne 6. januarja 1907.

lj **Policija je prišla na sled** nekemu nepoštenemu najditelju, ki je imel srečo, da je našel dvakrat zlat prstan, enkrat pa srebrno žensko uro, a nobenih stvari oddal pristojnemu oblastvu.

lj **Umrli so:** Jožefa Marinšek, strežnica, 64 let, Radeckega cesta 11; Terezija Kratochvil, zasebnica, 60 let, Radeckega cesta 11; Antonija Potokar, nadstražnika hči, 11 mes., Krakovski nasip 10; Josip Bernard, delavec, 53 let.

lj **Izginil je** dne 30. m. m. iz Kumstatta 15letni Friderik Zloczover, rodom iz Kaluže v Galiciji. Svojim staršem je odnesel 320 m. Navedenec je precej močan, temnih las, bledega obraza in nosi škopalnik.

lj **Prisiljenec pobegnil.** Dne 14. t. m. je pobegnil od dela pri »Kranjski stavbeni družbi« prisiljenec Oton Mätzler, roj. 1877. l. v Dornbirnu pri Feldkirchnu. Navedenec je po poklicu delavec in govori samo nemško.

lj **Umrli je** 16. t. m. v hiralnici nadučitelj Jernej Černe, star 49 let.

lj **Vihar je bil** danes v Ljubljani tako močan, da je odtrgal na sv. Petra cesti Bahovčovo tablo in jo vrغل na tla. K sreči ni bil nihče poškodovan. Tudi nekaj telefonskih žic je pretrganih. Popoldne smo imeli naliv s točo in grozljem.

lj **Iz glediške pisarne.** Jutri, v torek, igra se drugič Stobitzerjeva veselooigra »Na višavah«, v kateri nastopi skoro vse dramsko oboje. V petek: »Rigetto«.

lj **Žepna tatvina.** Danes dopoldne je bila gostilničarka g. Heleni Boštjančičevi, ko je na trgu kupovala živila vkradena iz žepa denarnica, v kateri je imela do 85 K denarja.

lj **G. Verovšek,** član slovenskega gledališča je včeraj v narodni igri »Rokovnjači« gostoval v Ribnici.

HRVAŠKI SABOR. — DEMONSTRACIJA.

Starčevićanec N. Petričič stavi nujni predlog glede na splošno in enako tajno volivno pravico. Petričič v svojem utemeljevanju pravi, da je predlog Lorkovičev, naj se izvoli odsek, ki se naj bavi z volivno reformo, pesek v oči ljudstvu. Koalicija ne more izvesti splošne in enake volivne pravice, dokler je ne uvedejo na Mažarskem, kar dokazuje oni odstavek v kraljevem reskriptu na mažarsko državno zbornico, ki govori o volivni reformi. Starčevićanec dr. Frank je že l. 1894. nastopil za volivno reformo in svobodo združevanja. Koalicija žanje sedaj sadove starčevićanske politike. Z galerije mečejo na govornika cvetlice. Nato govori o volivni reformi Supilo. Supilo pravi, da je v volivni reformi zapopadenih toliko momentov, da se ne dajo rešiti brez dolgih študij. Zato smo izvolili komisijo. Glede na politični moment poudarja Supilo, da koalicija ne more izpremeniti, kar se ne da izreminjati. Konečno priporoča Supilo proporcionalni volivni sistem v varstvo manjšin. Starčevićanec Bošnjak pravi, da bo volivna reforma, kakršno hoče imeti koalicija, koristila ma-

žarski državni ideji. Po saborski seji se je vršila velika demonstracija. Nekdo je z gorjačo planil proti dr. Franku. Djaki so se vrgli na napadalca. Starčevićanci so potem pred uredništvom »Pokreta« napravili mačjo godbo. Nato so iz uredništva streljali na Starčevićance. Demonstrantje so nato demolirali uredništvo.

Telefonska in brzojavna poročila.

SHOD V DORNBERGU.

Gorica, 19. novembra. V Dornbergu je bil shod imeniten. Navzočih je bilo nad 250 zavednih mož. Govoril je dr. Gregorčič o volivni reformi; dr. Pavletič je ožigosal nakano liberalcev glede zakona in šole. Gabršček in učitelj Brič bi rada delala nemir, a sta bila vržena ven. Z navdušenjem je bila sprejeta resolucija. Z ozirom na uspešno delovanje slov. poslancev, združenih v klubu »Slovenska zveza« se izreka vsem skupaj, pred vsem pa dičnemu našemu poslancu blagorodnemu gospodu dr. Anton Gregorčiču neomajano zaupanje in srčna zahvala.

OŽJE VOLITVE NA MORAVSKEM.

Brno, 19. novembra. Pri ožjih volitvah za splošno deželnozbornsko kurijo so doslej zmagali dva soc. demokrata, med njima Karol Verek, dva katoliško narodna poslanca Anton Šmike in Vekoslav Horak in en češki radikalec. Drugo poročilo pravi, da je izvoljen samostalni češki kandidat Reichstädter v Kromerizu.

Brno, 19. novembra. V devetih čeških okrajih je izvoljenih pri volitvi splošne skupine šest Čehov in trije socialni demokratje. En Čeh je izvoljen v dveh volilnih okrajih. V treh nemških volilnih okrajih so izvoljeni trije nemški naprednjaki.

GRŠKI KRALJ NA DUNAJU.

Dunaj, 19. novembra. Grški kralj je sprejel ministra zunanjih zadev Aerenthala v daljši avdienci.

ROPARSKI NAPAD V MILJAH.

Milje, 19. novembra. Tu (Puggia) so napadli neznanici mornarja Ivana Petronia, ga oropali ter ranili. Napadli so tudi ribiča Fraušina, ki se jih je pa ubranil z nožem.

SLUČAJ KUGE V TRSTU.

Trst, 19. novembra. Tu se je raznesla vest, da je tudi na parniku »Avstrija« več oseb okuženih. Oblasti to odločno dementirajo, parnik »Avstrija« pa se strogo nadzoruje.

NAPADI V TRSTU.

Trst, 19. novembra. Neznanci so napadli v starem mestu nekega Jakoba Bumina ter ga težko ranili.

BOMBA RAZPOČILA V CERKVI SV. PETRA V RIMU.

Rim, 19. novembra. V cerkvi sv. Petra je včeraj razpočila bomba, napolnjena z žrebli in lovskim streljivom, med krsto Lanfranchijev in spomenikom Klementa XIII. Ranila ni nikogar in tudi nič znatnega poškodovala. Papež je bil globoko užaloščen in je dolgo molil v svoji zasebni kapeli. Vsi listi brez razlike mišljenja ostro obsojajo brezumni atentat. Ministerstvo za notranje zadeve je razpisalo nagrado 3000 lir, da se dobi zločinec. Obenem je 40 anarhistov zborovalo in protestiralo proti množičnim aretacijam anarhistov.

ANARHISTIČNA ZLODEJSTVA V ITALIJI.

Neapolj, 19. novembra. Anarhist Laganà je umoril vseučilišnega profesorja Ros-sija. Policija skuša vjeti zločince, ki so zadnji čas tudi položili bombo pred kavarno Aragno v Rimu ter sv. Petru in ki so v očitni zvezi.

SRBSKI PRESTOLONASLEDNIK.

Dunaj, 19. novembra. Listi kljub srbskemu uradnemu dementiju vzdržujejo vesti, da je srbski prestolonaslednik Jurij bolan na umu.

GROZODEJSTVA VSTAŠKIH ČET V MAKEDONIJI.

Solun, 19. novembra. Bolgarske čete so baje umorile več Grkov v Koslnovu.

Književnost in umetnost.

* »Leposlovna knjižnica«. »Katoliška bukvarna« naznanja na mnoga vprašanja, da kdor sprejme prvi zvezek »Leposlovne knjižnice« »Razporoka« se ni zavezan sprejeti tudi še nadaljne zvezke. Vsak zvezek bo zase celota in se torej tudi sam zase dobi.

Gospodarstvo.

g **Draginja mesa v Avstriji.** Resolucija, ki so jo hoteli dunajski mesarji na zadnjem, od policije razgnanem shodu, sprejeti, se glasi: »Shod protestira odločno proti stališču, ki ga glede na vprašanje mesa zavzema poljedelski minister in obžaluje ministra, ki je sprejel deputacijo mesarjev v državni zbornici. Shod pozivlja vlado, da sprejme iniciativo dunajske mesarske zadruge, da postane meso, najvažnejše živilo, bolj ceno in se cena izpremeni v tako, da jo bo lahko vsak plačal. Shod zahteva, naj se odpre meja nasproti Srbiji, Bolgariji in Rusiji, dovoli uvoz iz prekmorskih klavnic ter odpravi užitijski davek.« — Poslanca Kittinger in Hajder sta se razgovarjala s poljedelskim ministrom in izrazila pomisleke prot uvozu italijanske klavne živine, kar škoduje našemu kmetijstvu. Minister je izjavil, da ti pomisleki niso upravičeni, kajti vlada ne bo dovolila večji uvoz klavne živine iz Italije. Uvoz je in bo ostal zelo neznan.

Zahvala.

Povodom dolge, mučne bolezni naše iskreno ljubljene soproge in matere, kakor tudi ob njeni prezgodnji smrti nam je došlo toliko iskrenih in odkritih dokazov sočutja, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakemu posebej, in se torej tem potom zahvaljujemo.

Najtoplejšo in najprisrčnejšo zahvalo izrekamo vsem onim, ki so sočustvovali z nami vso dolgo bolezen, vsem, ki so spremili drago rajnico v tako častnem številu k zadnjemu počitku, kakor tudi za krasne darovane vence.

Žalujoča ostala rodbina
Konrad Lachnik.

2-02

Gospodje in dame

si lahko dobijo lep dohodek s postranskim zaslužkom. — Vprašanja na **Gospodje ulice 15**, pritičje, v pisarni na levo.

GRAND HOTEL „UNION“.

V sredo, dne 21. t. m., bode
v veliki dvorani velik

elite vojaški koncert

pri katerem bode prisostvovala celotna godba
27. pešpolka pod osebnim vodstvom gospoda kapelnika Christoph'a. 2605 3-1

Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 30 kr.

Zdravnik-strokovnjak

med. univ. dr. Bogdan Derč

usoja si javiti, da **ordinira vsak dan od 10—11. ure dopoldne**
in od 2.—4. ure popoldne za

otroške in notranje bolezni

v l. nadstr. hiše št. 1 Sodnijske ulice v Ljubljani.

Brezplačna ordinacija za otroške bolezni v mestnem ambulatoriju „Mestni dom“.

Prva domača slovenska pivovarna **G. Auerjevih dedičev**

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice števil. 12

Števil. telefona 210.

2469 150-7

marčno pivo v sodcih in steklenicah.**Vinska razstava.**

V soboto popoldne je »Kranjska kmetijska družba« otvorila v veliki dvorani »Mestnega doma« vinsko razstavo. K otvoritvi je prišlo mnogo dostojanstvenikov, na čelu jim g. dežel. predsednik Schwarz.

G. deželni glavar Oton pl. Detela je kot predsednik »Kmetijske družbe« otvoril razstavo v daljšem govoru v katerem je povdarjal, kako je srečno izvojevan boj proti trtni uši, kako se v prenovljenih vinogradih, dviga po kvaliteti in kvantiteti naš domači vinski pridelek. Trtna uš je obiskala 83 odstotkov vinogradnikov. Ob taki katastrofi je prihitela država na pomoč z 598.500 kronami in dežela s 578.500 kronami brezobrestnega posojila. S trudoljubno pomočjo gg. ravnatelja Dolence deželnega potovalnega učitelja Gombača in vinarskega inšpektorja Skalickega se je posrečilo, da se je pridelovanje vina na Kranjskem od 50.000 hl z l. 1884 dvignilo že na 200.000 hl in je upati, da se povzraše na 300.000 ali na 400.000 hl. Po teh podatkih je zaklical g. dežel. glavar »Slava« cesarju in otvoril razstavo. Godba je svirala cesarsko himno. Gostje so nato poslušali razstavljena vina, ter se o razstavi, katero je uredil gospod Gombač, jako pohvalno izrazili.

Razstava, lepo vrejena ob stenah velike dvorane »Mestnega doma«, obsega: Krški okraj: Grof Anton Barbo, Rakovnik, fino namizno vino, letnik 1905/1906. — Ivan Pfeifer, Leskovec, rdeči cviček, beli cviček, 1906. — Ivan Globočnik, Dobrava, belo namizno vino, 1906. — Dr. I. Hočevnar, Krško, rdeči cviček, 1906. — Dr. I. Hočevnar, 1904, 1905, 1906. — Turnška graščina (Lenarčič), Leskovec, Silvanec, črna, 1905, 1906. — Gustav del Cott, Kostanjevica, rdeči cviček, 1906. — Anton Ulm, Klevec, fino namizno vino, 1905, 1906. — Albina Schöner, Leskovec, rdeči cviček, 1906. — Gombač in Pirc, Ljubljana, salonski cviček, beli, 1905. — Ema Wutscher, St. Jernej, črna, tična, desertno vino. — Martin Colarič, Slinovec, rizling, rdeči cviček, 1906. — Lavos, Bečar, Kostanjevica, kraljeva rizling, pokipeš s čistimi drozmi, 1906. — Ivo Gregorič, Gadovapeč, rdeči cviček, 1906. — Vipavski okraj je posebno bogato zastopan po: Kmetijsko društvo VZ, Vipava, Ortliber, namizno belo, Pinola, Sina, beli burgundec, Zelen, Silvanec, 1906, 1905. — Fran Kavčič, St. Vid, beli burgundec, rulantec, zelen, 1905. — Filip Semič, St. Vid, belo namizno, 1906. — Mirko Perhace, Vipava, burgundec in pinola, rizling in pinola, 1906. — Ivan Lavrenčič, Vrhpolje, rizling in beli burgundec, kraljeva in grganja, 1906. — Stefan Hrib, Vipava, silvanec, burgundec, sipa, zelen, zelen in ortliber, 1905, 1903. — Ivan Premru, St. Vid, namizno belo vino, 1906. — Grof Lanthier, Vipava, Vrhpolje (Kindermacher), burgundec, beli, nemški rizling, 1900, 1905. — Jul. Schwickert, Vipava, beli vipavec, zelen, 1906. — Alojz, St. Vid, belo namizno vino, 1906. — Alojz, Ferjančič, Slap, beli burgundec, 1905. Vipavska vina so se s to razstavo znatno povzdignila, ker ima občinstvo priliko, da se pri bogati, fini vipavski vinski razstavi prepriča, da je vsak predsodek proti vipavskemu vinu neutemeljen. Vipavska vina na razstavi so naravnost zmagovita. Kakovost vipavskih vin se je zadnje čase z novim načinom vinske pridelave znatno povzdignila in so vinski pridelki Vipavcev uprav na čast našemu vinarstvu. — Novomeški okraj: Grnska šola, Rudolfovo, beli burgundec, veltinec, cviček rdeči, žametasta črna, 1904, 1906. — Državna klet, Rudolfovo, različna vina, razni letniki. — Anton Urbančič, Čatež, 1906. — Marija Končič, Gorenja Straža, beli cviček, 1906. — Metliški okraj: Fr. Skušek, Metlika, belo vino, 1906. — Franjo Guštin, Metlika, belo vino, 1904, 1905. — Anton Rajner, Metlika, namizno vino, 1906. — Litjski okraj: Franc Miklavčič, Sv. Križ, rdeči cviček, 1904. — Vsa razstavljena vina pričajo o povzdigi domačega vinarstva ter odpirajo deželi upolne poglede v bodočnost. Najmanj kar smemo ob tej priliki zahtevati, je, da se sedaj, ko je naše vinarstvo tako razvito, toči po vseh naših gostilnah le pristna domača kapljica in da se

zapro vrata pred tujimi vinskimi agenti. Razstava je bila v soboto in včeraj izborna obiskana. Obakrat je svirala društvena godba. Občinstvo je bilo ob pristnem domačem vinu veselo ter bo izvestno sedaj povsod izvrševalo reklamo za domača vina. Danes se razstava zaključila. Čast in hvala vsem, ki so se trudili, da se je priredila ta vinska razstava, ki bo domačim našim vinorejcem še v veliko korist.

Vinarski shod v Ljubljani.

Ob precej dobri udeležbi se je vršil včeraj dopoldne vinarski shod na stari strelšču, katerega so počastili med drugim tudi deželni predsednik, deželni glavar, vladna svetovalec pl. Chron in Laschan in ravnatelj kranjske hranilnice. Društvo za varstvo avstrijskega vinarstva na Dunaju je zastopal društveni vodja Fr. Wenisch iz Kremsa. Iz Štajerske so prišli gg. c. kr. vinarski nadzornik F. Matjašič, c. kr. vinarski asistent J. Zabavnik, oba iz Gradca, deželni vinarski ravnatelj F. Stiegler iz Gradca in J. Belle iz Maribora, kot odposlanca deželnega odbora štajerskega, instruktor A. Žmavec iz Gradca kot odposlanec štajerske zadrugne zveze, dalje državni potovalni učitelj Ivo Sancin iz Buzeta v Istri in A. Strekelj v Gorici ter mnogo drugih interesentov iz Kranjske in Štajerske. Shoda se je udeležilo tudi več tukajšnjih producentov. — Ob desetih je otvoril shod predsednik grof Barbo slovenski in nemški na kar se je takoj pričelo razpravljanje o raznih točkah.

Najprvo je referiral g. vodja R. Dolenc o razmnoževanju žlahtnih trt na Kranjskem. Debate se je udeležil c. kr. vinarski nadzornik g. Skalický, ki je malone vse Dolenčeve trditve in priporočila zanikal. Pri tej točki je referiral tudi g. dr. E. Kramer o kemični sestavi raznih vin. O drugi točki je referiral deželni vinarski komisar g. Gombač o pospeševanju vinske kupčije s kranjskimi vini. Debate so se udeležili gg. Žmavec, Rohman, Skalický, Rožman in Sancin. Poročevalčevi resoluciji in sicer: 1. C. kr. kmetijska družba se naproša, da vstanovi v Ljubljani založno klet z nalogom, s pravilnim in umnim kletarstvom starati finejša vina ter kot taka razprodajati večinoma le v steklenicah. 2. Država in deželni odbor se naproša za podporo in svrhu priredbe vinskih razstav, zlasti v nevinorodnih večjih mestih na Kranjskem in Koroškem ter za udeležbo pri večjih razstavah v Pragi in v Galiciji, sta bili soglasno sprejeti.

O tretji točki, glede uporabe umetnih gnojil je obirno poročal g. c. kr. vinarski nadzornik Boh. Skalický, ki je priporočal porabo umetnih gnojil zlasti tam, kjer je preskrbljevanje navadnih gnojil oteženo. — O četrto točki: Dosedanji uspehi s streljanjem zoper točo in v koliko je opravičeno nadaljevanje tega dela še v bodoče, je poročal g. Gombač, prebravši poprej privatno poslane izjave gg. dr. Vošnjaka v Pohorju, dr. Schmiedererja v Mariboru in c. kr. profesorja Seidla v Gorici. Z zbiranjem na negotovost streljanja pri površni uredbi in ker ne vlada ne dežela ne prispevata nikakih sredstev več v te namene, ni referent stavil resolucije glede nadaljevanja streljanja v sedanjem zmislu, pač pa da bi se osnovala splošna deželna zavarovalnica proti toči. Ta resolucija je bila soglasno sprejeta. Tudi pri tej točki se je razvnela prav živahna debata. Shod se je zaključil ob tričetrt na eno pop.

Slovensko gledališče.**Giannino Traversi: Svatbeno potovanje.**

Dramatični problem je Ibsenov: Zakon bodi začetek novega življenja, torišče oživljenih moralnih energij, zadnji in najtemnejši obračun s starim življenjem. Zato zahteva mož od žene, da je pred zakonom živeča čisto, neomadeževana na duhu in telesu, in tudi žena ima pravico do take zahteve. In če ne to, mora, predno se sklene zakon, med zaročencema vladati vsaj jasnost, brezobzirna, herojska odkritost. Kakor odprta knjiga je zakonskemu življenju druga, bel list, na katerem je vse izbrisano in se začne pisati novo, svetlejša poglavje življenja. Taka zakonska reforma se je zdela Ibsenu nova etična pridobitev, ker po njegovih mislih zakon ne sloni zgolj na privolitvi zaročencev v to

zvezo, ampak še bolj na popolni duševni enakovrednosti in harmoniji moža in žene. Te aprioristični tendenčnosti Ibsenovi se je Traversi v svojem »Svatbenem potovanju« ognil, ni pa dosegel diskretnega moistrstva švedskega misleca. Traversi očito posnema redkobesednega Skandinavca, njegov koncizni slog in semtertja njegovo proroško odkritost, toda v tem, kako premakne iz ozadja v ospredje dialoga v II. dejanju intimnosti iz zakonskega življenja, ki se temu zdé naivne in nevedne problemov, drugemu pa lascivne, kaže dramatika iz d'Annuncijeve domovine.

Sujet Traversijeve drame je enostaven, telmiška razporedba pa zelo komplicirana. V tem oziru je drama izdelana še preveč skrbno in minuciozno. Pisatelj je posamezne motive dejanja, zapletljaje in konflikte med osebami v posameznih aktih tako natančno in premišljeno razvrstil, da se skoro zdi, da je pisatelj stremil po sceničnem efektu. Tu me je drama spominjala na scenični rafinmá Sudermannov. Bogata Laura Sarti se omoži z inženirjem Araldijem, ki ima nekoliko kočljivo preteklost z neko vdovo za seboj. Vzlic temu je Araldi entuziast za pravno čistost, kar je z ozirom na njegovo prejšnje življenje v tej psihološki drami nekoliko premalo utemeljeno. Tudi Laura ni precizno izdelan značaj. Njen nastop v drami je hipen pojav, strastna žena, ki ljubi Araldija, vdana, globoka in tajinstvena: ali odkod ta njena preteklost, ki jo sili k samounoru? Reberka v Ibsenovem »Rosmersholm« je demonična, pravno v najgloblje dno propala duša, toda njeno izpremembo in ljubezen do pastora je Ibsen do zadnje pičice motiviral. Ne tako Traversi. Laura nam ostane nerazumljiva, kakor so njene prejšnje pregrehe, o katerih do konca drame ne vemo drugega nič, kakor da so bile nekaj in neke izvršene, neumljive in neznane njenemu očetu Pietru Sarti. Le mati Ana slutí nekaj, a svojih slutenj ne razodene. Mati je nesimpatičen, nervozen značaj. Lanzi izve za Laurino preteklost v poročni noči. To pove očetu Laurinu v dolgem dialogu, ki je zelo indiskreten in pokvari dramo. Fiziološkega utemeljevanja gotovo ni treba, ker je preporna, psihološko bi se pa bilo dalo izvesti finejšo in diskretnije. O lascivnem tonu ne govorim, da me ne zadene anatema moderne.

Ta sujet je Traversi zapletel s tem, da oče Laurin sumiči, predno ve o hčerkinih pregrehah, na podlagi neke menjice »lepe vdovice« zeta, da je živel lahkomiselno in s tem povzročil samounor Laurin. Naposled ga ima vsled nejasne izpovedbe svojega idiotskega sina Giulija, celo za morilca, dokler mu vsega ne razodene Araldi. Ti dvomi in te sumnje so sceniška sredstva, ki gledalca storijo nestrpnega in pozornega, kako se razvija dejanje. Zlasti bebasti Giulio je psihološko nepotrebnost, scenično tehnično potrebna oseba.

Igralci so bili vsi dobri, G. Dragutinovič kot Laurin oče je bil ponekod celo nedosežen. Težke zahteve Traversijeve drame, kar se tiče mimike in gest, je Dragutinovič izpolnil v polni meri. Razočaranega očeta je igral brez pretiravanja, odlikoval se je zlasti v dialogih z Araldijem, ki ga je predstavljaval g. Nučič. Temu igralcu vsa pohvala! On zares napreduje. Isto velja o g. Boleški, ki je igral bebastega Giulija. Tudi on je igral, ne da bi karikiral. Gospa Taborska je bila v svoji nagli vlogi izborna, kot vedno. Gospa Danilova je ena izmed naših najboljših domačih moči. Nervozno razburjenost Laurine matere je docela pogodila, morda je nekatere, zlasti mimičke momente izvedla še preveč krepko.

Franc Terseglav.

Lepa stanovanja

v novih hišah na Selu
tik glavne ceste z 1, 2 ali 3 sobami,
kuhinja in drugi pripadki se takoj od-
dajo po zelo nizki ceni.

2065 8

Več se poišve v Ljubljani, Am-
brožev trg 7, pritli.

Specerijska oprava

dobro ohranjena se po nizki ceni
proda na Dolenjski cesti št. 6.

2801 2-2

Borzna poročila.**Kreditna banka v Ljubljani.**

Uradni kurzi dunajske borze 19. novembra 1906

Kalobni papirji.	Denar	Blago
majeva renta	99 15	99 35
srebrna renta	100 15	100 35
avstrijska krona	99 —	99 20
zlatna renta	117 15	117 35
ogrška krona	95 —	95 20
zlatna	113 35	113 55
posojilo dežele Kranjske	94 60	99 60
posojila mesta Spljet	113 45	113 65
Zader	99 30	100 30
bosn.-herc. žel. pos. 1902	99 70	100 70
češka dež. banka k. o.	98 80	99 10
z. o.	89 —	99 80
zast. pisma gal. d. hip. b.	100 40	101 40
pošt. kom. k. o. s 10% pr.	105 —	106 —
zast. pisma Innerst. hr.	100 —	101 —
ogr. cen. dež. hr.	100 —	100 50
hip. banke	100 —	100 50
obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100 —	101 —
obl. češke ind. banke	100 25	101 25
prior. Trst-Poreč lok.	99 90	—
prior. dol. žel.	99 80	—
juž. žel. kup. 1/2%	314 75	316 75
avstr. pos. za žel. p. o.	100 15	101 15

Srečke.	218 50	224 50
Srečke od l. 1860 1/2%	218 50	224 50
1864	273 50	275 50
tizake	153 25	155 25
zem. kreditne I. emisije	280 —	290 —
II.	290 50	300 50
ogr. hip. banke	257 —	262 —
srbske 4 frs. 100 —	102 —	110 —
turške	63 90	164 90

Basilijska srečke.	22 80	24 80
Kreditne	454 50	65 50
inomoške	78 —	85 —
Krakovske	88 —	94 —
Ljubljanske	88 50	84 50
Avstr. rud. kriša	47 75	49 75
Ogr.	28 50	30 50
Rudolfove	55 —	60 —
Salcburške	71 —	77 —
Dunajske kom.	504 —	614 —

Delnice.	173 —	174 —
južne železnice	173 —	174 —
Državne železnice	474 50	675 50
Avstr. ogrske bančne delnice	1758 —	768 —
Avstr. kreditne banke	677 25	678 25
Ogrske	816 —	817 —
Živnostenske	242 —	243 50
Premogokop v Mostu (Brüx)	708 —	712 —
Alpske montan	605 25	6 6 25
Praške žel. indr. družbe	669 —	2679 —
Rima-Murányi	567 50	568 50
Trbovljske premog. družbe	280 —	282 —
Avstr. orošne tovr. družbe	566 —	570 —
Češke sladkorne družbe	47 —	148 50

Valuta.	11 35	11 39
C. kr. cekin	11 35	11 39
10 franki	19 135	19 17
10 marke	23 51	23 58
Severne	24 04	24 11
Marke	117 55	117 75
Laški bankovci	95 60	95 80
Rubli	2 54	2 55
Dolarji	4 84	5 —

Dr. H. vit. Porenta,

primarij dobredelnega zavoda
v Trstu, spričuje, da je s pre-
senetljivim, sigurnim uspehom
proti žledčnim težočam in čre-
vesnim boleznim uporabljal

želodčno tinkturo

G. Piccolija, dvornega
založnika Nj Svetosti in
lekarka v Ljubljani, Du-
najska cesta.

1 steklenica velja 20 vin. in se
vnarja naročila z obratno pošto
2371 izvršujejo. 7 1

„Ljubljanska kreditna banka“

Podružnica v SPLJETU.

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 2

Podružnica v CELOVCU.

Dolniska glavica K 2.000.000.—

Rezervni zaklad K 200.000.—

sprejema od 1. novembra tekočega leta vloge na
vložne knjižice in 4 1/2 % ter jih obrestuje od dne vloge do
na tekoči račun po 4 1/2 % dne vzdiga;

obenem zvišuje obrestno mero starih vlog na knjižice od sedanjih 4 % na
4 1/2 % začeti s 1. novembrom t. l. 2291 253
Rentni davek plača banka sama.

Podružnice:

Praga s menjalnicami: Oraben 25, Mala strana, Most, ulica 17, Žitkov, Brno,
Baden, Teška Lipa, Česká Kamenice, Moravský Zumberg, Hötting, Novi Jiřin,
Piseň, Svltava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wellzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogel Rennweg), III. Lö-
wengasse 27, IV. Wiener Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a,
VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32,
X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Wahringerstrasse 92, XIX. Döblinger Hauptstr. 33,
XXI. Hauptstrasse 22

Menjalnična dolniska družba 67 150-119

„MERCUR“

Dunaj, I. Wellzeile 10.

Ako kapital K 16.000.000. Reser zaklad K 7.000.000

Najkulantnejši**nakup in prodaja**vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk
deviz, valut in denarja.**Zamenjava in eskomptiranje**

izrebranih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani

priporoča za praktično porabo naslednja priznana dela:

Maier-Bode, Der praktische Landwirt. Handbuch für Landwirte, Haustierbesitzer, Gärtner, Winzer. Mit vielen hundert Abbildungen und 18 Farbendrucktafeln. Vez. K 8'40.

Probst, dr. Georg, Handbuch der gesamten Landwirtschaft. Bearbeitet von Landestierzuchtinspektor dr. Attinger, Direktor Balster etc. etc. K 2'40.

Gaucher, Handbuch der Obstkultur. K 2'40.

Zürn, dr. Ernst, Der Erwerbs-Obstbau. Seine Förderung und praktische Ausführung durch Landwirte, Gärtner und Gartenfreunde. K 6'60.

Strupi, dr. Simon, Živinozdravništvo. Vez. K 4'10.

Zipperlen, Der illustrierte Haustierarzt, für Landwirte und Haustierbesitzer. Eine Darstellung der Gesundheitspflege der Haustiere, sowie eine Belehrung über das Aeussere, Geburtshilfe, Hufbeschlag u. s. w. und über die Krankheiten sämtlicher Haustiere. Zugleich ein Handbuch für Tierärzte und Hufschmiede. Vezano K 8'40.

Bleiweis vitez Trsteniški, dr. Janez, Nauk kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati. K 1'60.

Bleiweis vitez Trsteniški, dr. Janez, Nauk kako pomagati živini o porodu in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni. Vezano K 1'20.

Alfonsus, Alois, Allgemeines Lehrbuch der Bienenzucht mit 4 Tafeln und 354 Abbildungen. K 10.

Menotti dal Piaz, Handbuch des praktischen Weinbaues mit besonderer Berücksichtigung der Reconstruction von Weinärten. Mit 154 Abbildungen. K 6'60.

Zimmerer, Kräutersegen. Die Bedeutung unserer vorzüglichsten heimischen Heikräuter in Sitte, Sage, Geschichte und Volksglauben; ihr wirtschaftlicher und industrieller Nutzen und ihre praktische Verwendung als Hausmittel. Für die Jugend, das Volk und deren Freunde zur Belehrung einer religiös-sinnigen Naturanschauung. Mit 56 Pflanzen-Tafeln. Vezano K 9'60.

Kneipp-Reile, Das große Kneippbuch. Ein Volksbuch für Gesunde und Kranke. Samt vielen Abbildungen, Pflanzenatlas, Anatomie des Menschen etc. etc. XXIV + 1314 Seiten und 20 Pflanzentafeln. Vezano K 14'40.

Kneipp-Podgorc, Domači zdravnik. Vezano K 1'40.

Kohlmann, Kubiktabellen über runde, geschnittene und beschlagene Hölzer, berechnet nach Metermaß. Vezano K 4'50.

Kohlmann, Kubiktabellen über runde geschnittene und beschlagene Hölzer, berechnet nach Fußmaß. Vezano K 3'60.

Christ-Lucas, Gartenbuch für Bürger und Landmann. Eine gemeinfaßliche Anleitung zur Anlage und Behandlung des Hausgartens und zur Kultur der Blumen, Gemüse, Obstbäume und Reben, einschließlich der Blumenzucht im Zimmer. 13. Auflage. Mit 276 Abbildungen. Vezano K 4'80.

Puhlmann's Handbuch der Homöopathischen Praxis. Anleitung zur klinischen Untersuchung Kranker und zu deren Behandlung nach homöopathischen und diätetischen Grundsätzen etc. Mit 142 in den Text gedruckten, zum Theil colorirten Abbildungen und 47 chromolithographirten Tafeln. Zweite Auflage. Vezano K 19'20.

Dražbeni razglas.

Radi oddaje zgradbe nove šole v Poljanah nad Škofjo Loko, proračunjene na 32.000 K, vršila se bode

dne 20. decembra 1906

ob 9. uri dopoldne v **starem šolskem poslopju v Poljanah ustna zmanjševalna dražba.**

Stavba, katera se bode oddala le enemu podvzetniku, mora priti leta 1907 pod streho in mora biti do konca julija 1908 popolnoma izgotovljena.

Načrti, stroškovnik, dražbeni in stavbeni pogoji so pri podpisnem krajnem šolskem svetu do dneva licitacije vsakemu na vpogled.

Do pričetka licitacije sprejme krajni šolski svet ali frankirano po pošti ali neposredno tudi pismene ponudbe z 1 krono kolekovane s priloženo varščino 3000 (tri tisoč) kron v zavitku z napisom „Ponudba za šolo“.

Krajni šolski svet v Poljanah nad Škofjo Loko,

dne 16. novembra 1906.

2595 3-2

Jernej Ramovš,
načelnik.

Ne samo eden

ampak dva dolga zimska paletota za dame

2585 3-3

za 10 gld.

Izvanredno velika izbira koljetrov za dame in deklice, kakor tudi sako iz kožuhovine za gospode, kožuhi za doma in potovanje. Nadalje največja zaloga konfekcije za gospode in dame.

„Čudovito nizke cene!“

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIĆ, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Gramofone in plošče; svetilke na plin

za gazolin, po originalni ceni, 12m rabljenih gumi cevi 1 1/2" za pretakanje vina; prazne steklenice kisle vode, stavbinske okove in različna orodja po zelo nizki ceni ponuja

A. CASAGRANDE,

2540 5-4

trgovca v Ajdovščini.

Kupujte narodni kolek!

949 50

se dobé le pri

SINGER Ko.

akc. družba za šivalne stroje

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom „izvirni Singerjevi“. Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obstoje taki „izvirni Singerjevi stroji“ k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti kakšnega poročila, niti doposlati posamnih delov.

Trgovina ali gostilna

v mestu ali na deželi v vrednosti do 4000 K se kupi ali vzame v najem. — Ponudbe naj se pošljejo pod „**MI. S. Ilica kb. 189 Zagreb**“.

2566 3-2

Zelo znižane cene!

zaradi prenapolnjenja zaloge:

Zimske jope	2428 15
za dame	od gl. 2-50 višje
obleka iz	
sukna	2-50 „
pelerina	2-50 „
havelok	2-50 „
dolga zim-	
ska suknja	5- „
sako iz ko-	
žuhovine	7-50 „

Največja in najlepša izbira konfekcije za gospode, dečke, dame in deklice.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIĆ

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Več

kovaških pomočnikov

sprejme takoj

tovarna vozov **PETER KERŠIČ**

2 72 3-3 Spodnja Šiška.

Ugodna prilika za nakup

tapetniškega blaga, oprave za stanovanja kakor: modernih divanov, otomanov, garnitur, pohištva, stenskih slik.

Velika izbira preprog, zagrinjal, zastorov, namiznih prtov, dekoracijskih izdelkov itd.

Ugoden nakup nam omogočuje prodajo do 50% pod tovarniškimi cenami.

Prevzemamo popolno opremo stanovanj in naročila za tapetniške izdelke ter dekoracije.

Vse to po čudovito nizkih cenah edino pri turški

PUC & drug

v Ljubljani, Sodnijske ulice.

2571 3 3